A KÖTET KÉPALÁÍRÁSAINAK MAGYAR ÉS ANGOL SZÖVEGE
HUNGARIAN AND ENGLISH VERSIONS OF THE BOOK'S CAPTIONS

CÍMNEGYED – FRONT MATTER

oldal(ak)	*(képaláírások címnegyedben)*	*page(s)*	*(captions in the front matter)*	*For source and copy-right information see the following pages:*
2	A párizsi Óratorony időmérő eszköze a törvény és az igazságosság allegóriáival	2	The Paris Clock Tower (*Tour de l'Horloge du Palais de la Cité*, The Conciergerie clock) with allegories of law and justice	223
4	Szent István király a trónon, koronával és más uralkodói jelvényekkel. Iniciálé a *Képes Krónikáb*ól	4	King Saint Stephen [of Hungary] on the throne, wearing a crown and other royal insignias Initial from the "Képes Krónika" [*The Book of the Illuminated Chronicle*, lat. *Chronicon Pictum*].	223
6	*Lege atque ordine omnia fiunt* – Mindent a jog és a rend révén alkotnak meg (Plinius). Carl Paul Jennewein: *Relief.* Washington, az amerikai Igazságügyi Minisztérium bejárata fölött, 1935	6	*Lege atque ordine omnia fiunt* – Everything is created by law and order (Pliny). Carl Paul Jennewein: *Relief*. Washington, above the „Law and order entrance" to the US Department of Justice, 1935	223
9	Simone Martini: *Lex vetus és Lex nova – A régi és az új törvény megszemélyesítése.* 1312 és 1315 között. Siena, Palazzo Pubblico (Városháza), a *Maesta* szegélyének egyik medalionja	9	Simone Martini*: Lex vetus and Lex nova* – Personification of the Old and New Law. Between 1312 and 1315. Siena, Palazzo Pubblico (Town Hall), one of the medallions of the border, on the fresco „Maesta"	223
10	Iráni turista az egykori Perzsa Birodalom fővárosában, Perszepoliszban, a Hadis-palota romjai között. A háttérben a kapubejárat keretének részlete; reliefjén Xerxész, akit két szolga követ legyezővel és napernyővel	10	Iranian tourist in the ruins of the Hades Palace in Persepolis, the capital of the Persian Empire. In the background, a detail of the frame of the gateway of the palace; its relief shows Xerxes, followed by two servants with fans and parasols	223

A FŐ RÉSZEK CÍME ÉS KEZDŐLAPJAI – TITLES AND STARTING PAGES OF THE MAIN PARTS

oldal(ak)	*részek (a fő részek címe)*	*page(s)*	*parts (titles of main parts)*	*For source and copy-right information see the following pages:*
55	**ÁLLAM, KÖZJÓ, KÖZHATALOM**	55	**STATE, PUBLIC GOOD, PUBLIC AUTHORITY**	
54	„Véráztatta földek és vöröslő tengerek, Ahová lépni az angyalok is félnek…” Az I. világháború áldozatává lett ismeretlen katona versének részlete Paul Cummins és Tom Piper 2014-es installációja címeként a londoni Towerben: a 888 246 kerámiapipacs a 888 246 brit áldozat emlékét idézte.	54	„Blood swept lands and seas of red, where angels dare to tread…” A quote from a poem by an unknown soldier who fell victim to World War I. It was used as the title of Paul Cummins and Tom Piper’s 2014 installation at the Tower of London: the 888,246 ceramic poppies commemorated the 888,246 British victims.	223
111	**TÖRVÉNY, JOG, IGAZSÁGOSSÁG**	111	**LAWS, RIGHTS, AND JUSTICE**	
110	Alfredo Ceschiatti*: Az igazságosság szobra* a braziliavárosi Palácio da Justiça előtt, 1961. Pascal szerint „a jog azt koveteli, hogy az igazsagost kovessuk, a szukseg meg azt, hogy a legerősebbet. Az igazsagosossag erő nelkul tehetetlen; az erő igazsagossag nelkul zsarnoki. Az erőtlen jogrenddel szembeszallnak, mert jogsertők mindig akadnak; a jogtalan erőszakot vaddal illetik. Ossze kell tehat kapcsolni az igazságossagot az erővel, hogy az igazsagost erősse, vagy az erőset igazságossa tegyük…” (*Gondolatok*, 298.)	110	Alfredo Ceschiatti: *Statue of Justice* in front of the Palácio da Justiça in Brasilia, 1961. According to Pascal, “law demands that we follow the just, necessity demands that we follow the strongest. Justice without force is powerless; force without justice is tyrannical. A weak legal order is opposed because there will always be violators of the law; unjust violence is condemned. Justice, therefore, must be linked with strength, in order to make the just strong, or the strong just…” (Pascal’s *Pensées*, 1670, 298.)	228
	JOGTUDOMÁNY		**LEGAL SCIENCE / JURISPRUDENCE**	
208	Gregorio Guglielmi: *A jogtudomány megjelenítése* [Bécs, 1755]. Domitius Ulpianus szerint „Iurisprudentia est divinarum atque humanarum rerum notitia, iusti atque iniusti scientia.” – A jogtudomány az isteni és emberi dolgok ismerete, tudománya annak, hogy mi a jogos és mi a jogtalan. (*Digesta*. 1, 1, 10.)	208	Gregorio Guglielmi: *The Presentation of Jurisprudence* [Vienna, 1755]. According to Ulpianus, “Iurisprudentia est divinarum atque humanarum rerum notitia, iusti atque iniusti scientia.” – „Jurisprudence is the knowledge of things divine and human, and the science of what is just or unjust.” (*Digesta*. 1, 1, 10.)	238

FEJEZETEK ÉS KÉPALÁÍRÁSOK AZ EGYES RÉSZEKEN BELÜL
CHAPTERS AND CAPTIONS INSIDE THE MAIN PARTS

ELSŐ RÉSZ

FIRST PART

oldal(ak)	***fejezet** és **képaláírások***	*page(s)*	***chapter** (titles of chapters) and **captions***	*For source and copyright information see the following pages:*
56	**AZ ÁLLAM HAJÓJA**	56	**SHIP OF THE STATE**	
	Id. Frans Francken: *Az állam hajója.* XVI. század vége. Nemzeti Tengerészeti Múzeum, Greenwich, London.		Frans Francken I: *The Ship of State*. Late 16th century. National Maritime Museum, Greenwich, London	223
	Adam Cardall: *Az állam hajója.* Illusztráció Jonathan Swift *Gulliver utazasai* című szatirikus regényének (1726) új kiadásához. 2002.		Adam Cardall: *The Ship of State*. Illustration for a new edition of Jonathan Swift's satirical novel, Gulliver's Travels (1726). 2002.	223
	Egy mai államhajó Ausztriában. Az alsóausztriai tartományi parlament és kormány épülete. Tervezte: Ernst Hoffmann. Épült 1986 és 1997 között. Sankt Pölten.		*A modern-day ship of state in Austria*. The building of the Lower Austrian provincial parliament and government. Designed by Ernst Hoffmann. Built between 1986 and 1997. Sankt Pölten.	223
57	**ÁLLAM, ÁLLAMPOLGÁR, ALATTVALÓ**	57	**STATE, CITIZEN, SUBJECT**	
	RICHARD HAMILTON: *HÁROM DIPTICHON*		RICHARD HAMILTON: *THREE DIPTICHONS*	224
	Az állam. 1993. Tate Liverpool		*The State.* 1993. Tate Liverpool	224
	Az állampolgár. 1981/83. Tate Modern, London		The Citizen. 1981/83. Tate Modern, London	224
	Az alattvaló. 1988/90. Tate, London		*The Subject.* 1988/90. Tate, London	224
58	**VATER STAAT**	58	**VATER STAAT**	
	Thomas Schütte: *Vater Staat (Államapa).* 2010/11. Két változatban: rozsdás acél és bronz, különböző nézőpontokból, változatos kiállítási helyeken		Thomas Schütte: *Vater Staat* (*State Father*). 2010/11. In two versions: rusty steel and bronze, from different perspectives, in various exhibition locations	224
59	**LEVIATÁNOK**	59	**LEVIATHANS**	
	Egy oroszországi Leviatán a Barents-tengernél. Állókép Andrej Zvjagincev *Левиафан* (Leviatan) című filmjéből (2014).		A Russian Leviathan at the Barents Sea. A still from Andrei Zvyagintsev's film *Левиафан* (Leviathan) (2014)	224
	Leviatán a Temze partjan. Thomas Hobbes Leviatan című könyve első kiadásának (London, 1651) előzéklapja. Készítette: Abraham Bosse		Leviathan on the banks of the Thames. Frontispiece of the first edition of Thomas Hobbes's Leviathan (London, 1651) by Abraham Bosse	224

	Szajna-parti Leviatán. 2011. Anish Kapoor installációja a párizsi Grand Palais-ben, Monumenta		Leviathan on the banks of the Seine. 2011. Installation by Anish Kapoor at the Grand Palais, Paris, Monumenta	224
60–63	**JÓ KORMÁNYZAT – ROSSZ KORMÁNYZAT**	60–63	**GOOD GOVERNMENT – BAD GOVERNMENT**	
	Ambrogio Lorenzetti: A jó kormányzat allegóriája. 1338/40. Városháza (Palazzo Pubblico), Kilencek terme, Siena		Ambrogio Lorenzetti: *Allegory of Good Government.* 1338/40. Town Hall (Palazzo Pubblico), Sala dei Nove (“Salon of Nine”), Siena	224
	Ambrogio Lorenzetti: *A jó kormányzás hatása a városi életre.* 1338/40		Ambrogio Lorenzetti: *The Effect of Good Government on City Life.* 1338/40	224
	A jó kormányzás hatása a városi életre. Részlet: *Zenészek és táncosok a jól kormányzott városban*		*The Effect of Good Government on City Life*. Detail: *Musicians and Dancers in a Well-Governed City*	224
	Ambrogio Lorenzetti: *A jó kormányzat hatása a vidék életére.* 1338/40		Ambrogio Lorenzetti: *The Effect of Good Government on Country Life*. 1338/40	224
	Justitia – egyszerre „distributiva” *és* „commutativa”		*Justitia* – both “distributive” and “commutative”	224
	A *Közjó* alakja a földi és az égi („teológiai”) erények körében		The figure of the *Common Good* among the earthly and heavenly (“theological”) virtues	224
	Isaac Schwender: *A jó kormányzat erényei.* 1592. Reichstagsmuseum, Regensburg		Isaac Schwender: *The Virtues of Good Government*. 1592. Reichstagsmuseum, Regensburg	224
	Veronese: *A jó kormányzat allegóriája*. 1551/52 körül. Capitoliumi Múzeum, Róma		Veronese: *Allegory of Good Government*. c. 1551/52. Capitoline Museum, Rome	224
	A jól kormányzott állam: jogállam, amelyben a szabályok az államra is vonatkoznak. (Fantáziafotó?)		The well-governed state: a state of law, in which the rules also apply to the state. (Fantasy photo?)	224
	A jól kormányzott állam: jogállam, amelyben a szabályok az államra is vonatkoznak. (Fantáziafotó?)		The well-governed state is a *Rechtstaat*, in which the rules also apply to the state. (Fantasy photo?)	224
	A rossz kormányzat büntetése? A kormányzati palota L’Aquilában, 2009-ben		The punishment for bad government? The government palace in L’Aquila, 2009	224
64–65	**AUTORITÁS**	64–65	**AUTHORITY**	
	Marcus Aurelius maszkjának töredéke. 170 után. Louvre, Párizs		*Fragment of the mask of Marcus Aurelius*. After 170. Louvre, Paris	224
	Marcus Aurelius lovas szobra. 175 körül. Piazza del Campidoglio, Róma		*Equestrian statue of Marcus Aurelius.* c. 175. Piazza del Campidoglio, Rome	224
	Lupa Capitolina (Capitoliumi farkas). XIII. század. Capitoliumi Múzeum, Róma		*Lupa Capitolina (Capitoline Wolf).* 13th century. The Capitoline Museums (Musei Capitolini) Rome	224
	Antonio del Pollaiolo: *Romolus és Rémus.* XV. század. Capitoliumi Múzeum, Róma		Antonio del Pollaiuolo: *Romulus and Remus*. 15th century. The Capitoline Museums (Musei Capitolini), Rome	224
66	**LEGITIMÁCIÓ**	66	**CREATING LEGITIMACY**	
	Kettős koronázás – egy uralom legitimációja. Simone		Double coronation – the legitimization of a reign. Simone Martini: *Image of*	224

	Martini: *Toulouse-i Szent Lajos képmasa.*1317 körül. Nemzeti Capodimonte Múzeum, Nápoly		*Saint Louis of Toulouse.* c. 1317. National Museum of Capodimonte, Naples	
	József osztrák főherceg, magyar és cseh király (I. József), majd német-római császár zöld mágnásruhában, számos történelmi, heraldikai és mitológiai utalással. Alul: Két mitológiai jelenet a Habsburgokra utaló elemekkel. Vissza a mítoszok koráig!		Joseph, Archduke of Austria, King of Hungary and Bohemia (Joseph I), later Emperor of Holy Roman Empire in green magnate's robes, with numerous historical, heraldic and mythological references. Below: Two mythological scenes with elements referring to the Habsburgs. Back to the Age of Myths!	224
	Egy család uralmának legitimációja. Ismeretlen alkotó: *A Habsburgok története.* XVII. sz. vége – XVIII. sz eleje. Carlton Hobbs LLC, New York		*The Legitimization of a Family's Rule.* Unknown artist: The History of the Habsburgs. Late 17th – early 18th century. Carlton Hobbs LLC, New York	224
68	**GLOBÁLIS DELEGITIMÁCIÓ**	68	**DEMOLITION OF LEGITIMACY IN GLOBAL SCENES**	
	Christo és Jeanne-Claude: *A „becsomagolt" Reichstag.* Tervezés: 1971–1995, installáció: 1995. Berlin		Christo and Jeanne-Claude: *The "Wrapped" Reichstag.* Design: 1971–1995, installation: 1995. Berlin	224
69	**LOKÁLIS DELEGITIMÁCIÓ**	69	**DEMOLITION OF LEGITIMACY IN LOCAL POLITICS**	
	NEMES CSABA: *REMAKE I–X.* (részletek). Előtanulmányok és videó-állóképek: *Turórudi. Goj motorosok. A fal (hirdetés). Elindul a tank.* 2007. Ludwig Múzeum, Budapest; Kortárs Művészeti Múzeum (Mocak), Krakkó		CSABA NEMES: *REMAKE* I–X. (details). Preliminary studies and video stills: *„Turórudi"* [*Sweetmeat*]. *Goy motorcyclists. The wall (advertisement). The tank starts.* 2007. Ludwig Museum, Budapest; Museum of Contemporary Art (Mocak), Krakow	224
70–71	**MONARCHIA VS. KÖZTÁRSASÁG**	70–71	**MONARCHY VS. REPUBLIC**	
	Michelangelo: *Dávid,* 1501/04, Piazza della Signoria, a Palazzo Vecchio előtt, és Cellini: *Perseus Medusa fejevel,* 1545/53, Loggia dei Lanzi, Firenze. Az egyik szobrot a *respublika,* a másikat a *monarchia* megjelenítésének szokás tekinteni.		Michelangelo: *David*, 1501/04, Piazza della Signoria, in front of the Palazzo Vecchio, and Cellini: *Perseus with the Head of Medusa*, 1545/53, Loggia dei Lanzi, Florence. One statue is usually considered to represent the *republic*, the other the *monarchy*.	224
	Honoré Daumier: *Köztársaság* (vázlat). 1848. Orsay Múzeum, Párizs		Honoré Daumier: *Republic* (preliminary draft/sketch). 1848. Orsay Museum, Paris	224
	Philipp Veit: *Germánia.* 1834/36. Städel Múzeum, Frankfurt am Main		Philipp Veit: *Germania.* 1834/36. Städel Museum, Frankfurt am Main	224
	A Nemzet tere (Place de la Nation), Párizs. Aimé-Jules Dalou: *A köztársaság diadala* (1889), a távoli háttérben: Fülöp Ágost és Szent Lajos királyok szobrai		The Nation's Square (Place de la Nation), Paris. Aimé-Jules Dalou: *Triumph of the Republic* (1889), in the distant background: statues of Kings Philip August and Saint Louis	224
72	**FRANCIA KÖZTÁRSASÁG-ALLEGÓRIÁK**	72	**FRENCH ALLEGORIES OF THE REPUBLIC**	
	Antoine-Jean Gros: *A francia köztársaság allegóriája.* 1794/95. Franciaország Története Múzeum, Versailles		Antoine-Jean Gros: *Allegory of the French Republic.* 1794/95. Musée de l'Histoire de France, Versailles	224
	Jean-Léon Gérôme: *Köztársaság.* 1848/49. Petit Palais, Párizs		Jean-Léon Gérôme: *Republic*. 1848/49. Petit Palais, Paris	224–225
	Hippolyte-Jean Flandrin: *A francia köztársaság allegóriája.* 1848. Ismeretlen tulajdonos		Hippolyte-Jean Flandrin: *Allegory of the French Republic*. 1848. Unknown owner	225

	Ange-Louis Janet: *Köztársaság.* 1848. Musée Carnavalet, Párizs		Ange-Louis Janet: *Republic.* 1848. Musée Carnavalet, Paris	225
73	**ANGOL KIRÁLY-ÁBRÁZOLÁSOK**	73	**BRITISH IMAGES OF MONARCH**	
	Henry Moore: *Király es királynő.* 1952/1953. Glenkiln szoborpark, Shawhead. Dumfriesshire, Kirkcudbrightshire, Skócia, W. J. Keswick gyűjteménye		Henry Moore: *King and Queen*. 1952/1953. Glenkiln Sculpture Park, Shawhead. Dumfriesshire, Kirkcudbrightshire, Scotland, W. J. Keswick Collection	225
	Luke Fildes: *VII. Eduard brit király koronázási palástban, jogarral.* 1902 és 1910 között, National Portrait Gallery, London		Luke Fildes: *King Edward VII of England in coronation robes and scepter*. 1902–1910, National Portrait Gallery, London	225
	„Mr. Dheo”: *Őfelsege szelfizik.* 2015, graffiti, Olomouc (Olmütz)		“Mr. Dheo”: *His Majesty taking a selfie*. 2015, graffiti, Olomouc (Olmütz)	225
74–75	**KÜLÖNLEGES ÁLLAMFORMÁK**	74–75	**SPECIAL FORMS OF GOVERNMENT**	
	Tetrarchia. A tetrarchák szobra. V. század. Eredetileg Konstatntinápoly, jelenleg Szent Márk tér, Velence		*Tetrarchy. Statue of the Tetrarchs.* 5th century. Originally in Constantinople, now at St. Mark's Square, Venice	225
	Republikánusok nélküli köztársaság. George Grosz: *Republikánus automaták.* 1920. Korábban MoMA, New York, jelenleg Estate of George Grosz		*A republic without republicans*. George Grosz: *Republican Automatons*. 1920. Formerly MoMA, New York, now Estate of George Grosz	225
	Király nélküli királyság. Hende Vince festőművész *Az alkotmányos élet helyreállitása Horthy Miklós kormányzásával* című festménye előtt az Országházban. 1928.Fotó: Gárdonyi testvérek. MNG Fényképtár		*A kingdom without a king*. Painter Vince Hende in front of his painting *The Restoration of Constitutional Life under the Government of Miklós Horthy in the Parliament*. 1928. Photo: Gárdonyi brothers. MNG Photo Gallery	225
	Patay László: *II. Rakóczi Ferenc es Esze Tamás találkozása.* 1977. Hende Vince festményének a helyén az Országház Nándorfehérvár-termében		László Patay: *The Meeting of Ferenc II Rakóczi and Tamás Esze*. 1977. In place of Vince Hende's painting in the Nándorfehérvár Hall of the Parliament	225
76	**DEMOKRÁCIA**	76	**DEMOCRACY**	
	Thomas W. Puckey: *Thorbecke-emlékmű.* 2013/2017. Lange Voorhout – Tournooiveld kereszteződés, Hága		Thomas W. Puckey: *Thorbecke Memorial.* 2013/2017. Lange Voorhout – Tournooiveld intersection, The Hague	225
	Ruth Abernethy: *A demokrácia istennője.* 2012. York University Student Center, Torontó		Ruth Abernethy: *The Goddess of Democracy*. 2012. York University Student Center, Toronto	225
77	**ZSARNOKSÁG**	77	TYRANNY	
	Ambrogio Lorenzetti: *A rossz kormányzat allegóriája* és részlete: *A türannosz.* 1338/40. Palazzo Pubblico, Siena		Ambrogio Lorenzetti: *Allegory and Detail of Bad Government*, and its detail: *The Tyrannos*. 1338/40. Palazzo Pubblico, Siena	225
	A zsarnokölők. Harmodios és Aristogeiton. I. vagy II. század. Archeológiai Múzeum, Nápoly		*The Tyrannicides. Harmodius and Aristogeiton*. 1st or 2nd century. Archaeological Museum, Naples	225
78–83	**KORONÁK ÉS KORONÁZÁSOK**	78–83	**CROWNS AND CORONATIONS**	

	Német-római császári korona. X. század. Bécs – Monomach-sapka. Régi orosz cári fejdísz, Moszkva XV. (Bourbon) Lajos koronája. Párizs – II. Rudolf, majd az osztrák császárok koronája – *Corona Tumular:* spanyol „proklamációs” korona, Madrid Dán királyi korona, Koppenhága – Bulgária középkori koronája, Szófia – *Corona Ferrea:* a lombardiai királyok vaskoronája, Monza – Nyugati gót fogadalmi korona. 651 és 700 között. Madrid – Az Andok koronája. 1660 és 1770 között. Metropolitan Múzeum, New York – Bocskai István török koronája. XVII. század		Holy Roman Imperial Crown. 10th century. Vienna – Monomach Cap. Old Russian Tsarist headdress, Moscow – Crown of Louis XV (Bourbon). Paris Crown of Rudolf II, later crown of the Austrian emperors – *Corona Tumular*: the Spanish “proclamation” crown, Madrid – Danish Royal Crown, Copenhagen – Medieval Crown of Bulgaria, Sofia - *Corona Ferrea*: Iron Crown of the Lombard Kings, Monza – The *votive crown of Recceswinth*, the Visigothic King of Hispania. Between 651 and 700. Madrid – Crown of the Andes (*The Crown of Our Lady of the Assumption of Popayán*). Between 1660 and 1770. Metropolitan Museum, New York Turkish Crown of István Bocskai. 17th century	225
	Anthony van Dyck: *I. Károly állami ornátusban, az asztalon koronával és országalmával.* 1636/37. Brit Királyi Gyűjtemény		Anthony van Dyck: *Charles I* dressed in ermine-lined robes with crown and the orb on table. Royal Collection, Windsor Castle	225
	A magyar koronázási jelvények az Országházban		The Hungarian coronation insignia in the Parliament building	225
	Az Amerikai Nemzeti Galéria és Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai a királyi koronával. 1978		The staff of the American National Gallery and the Hungarian National Museum with the royal crown. 1978	225
	A koronázási jelvények ünnepélyes átadása (visszaadása) 1978-ban		The ceremonial handover (return) of the [Hungarian] coronation insignia in 1978	225
	Habsburg Ottó, feleségével és lányával megtekinti a királyi koronát a Nemzeti Múzeumban		Ottó von Habsburg, his wife and daughter view the royal crown in the National Museum	225
	A közszemlére tett koronázási jelvények. 1938		The coronation insignia on display [Budapest]. 1938	225
	A koronázási jelvények virágból Esztergomban. 2017		The coronation insignia made of flowers in Esztergom. 2017	225
	Koronázási jelvények másolata egy vándorkiállításon		A replica of the coronation insignia in a traveling exhibition	225
	Fricska a szakralitásnak: szentkoronás téli sapka. Design: Sütő András és Turai Balázs		Fillipping to sacrality: a winter cap that resembles a holy crown. Design: András Sütő and Balázs Turai	225
	A Szent Korona aranyozott ezüst másolata vándorkiállításokra. Rónai Attila munkája		A gilded silver replica of the Holy Crown for traveling exhibitions. The work of Attila Rónai	225
	Koronázási jelvények másolata a Mátyás templomban		A replica of the coronation insignia in the Matthias Church, Budapest	225
	Egy hungarikum hungarikuma: a Szent Korona porcelánból. Herendi manufaktúra		A „Hungaricum” of „Hungaricums”: the Holy Crown made of porcelain. Herend Manufactory	225
	A koronázási jelvények legóból kirakva A koronázási jelvények marcipánból		The coronation insignia made of Lego building blocks The coronation insignia made of marzipan	225
	A magyar királyok koronázási palástja. 1031, 1172/96, XIII. század. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest		*The coronation robe of the Hungarian kings.* 1031, 1172/96, 13th century. Hungarian National Museum, Budapest	226
	Rieger Tibor: *A koronázási palást bronz domborműve* a budai Mária Magdolna-templom romjainál. 2017		Tibor Rieger: *Bronze relief of the coronation robe* at the ruins of the Church of Mary Magdalene in Buda. 2017	226
	Zala György nyomán: *Ferenc József megkoronázása.* 2016. Dombormű Andrássy Gyula lovas szobrának talapzatán, az 1911/29-es alkotás alapján. Budapest, Kossuth tér		After György Zala: *Coronation of Franz Joseph*. 2016. Relief on the pedestal of the equestrian statue of Gyula Andrássy, based on the work of 1911/29. Budapest, Kossuth Square	226

	Felix Schwormstädt: *I. Károly császár magyar királylyá koronázása (IV. Károly néven) 1916. december 30-án.* 1917. Dorotheum, Bécs, 2022 után Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest		Felix Schwormstädt: *Coronation of Emperor Charles I as King of Hungary (as Charles IV) on December 30, 1916.* 1917. Dorotheum, Vienna, later (after 2022) Hungarian National Museum, Budapest	226
84	**ÁLLAMCÍMER**	84	**STATE COAT**	
	A *Goldenes Dachl:* I. Miksa „aranytetős háza” Innsbruck főterén. Mai formáját 1500 körül kapta. A bejárat fölött a császár fennhatósága alá tartozó vagy általa igényelt királyságok címerei		The *Goldenes Dachl*: The “Golden Roof” of Emperor Maximilian I on the main square of Innsbruck. It took its present form around 1500. Above the entrance are the coats of arms of the kingdoms under the emperor’s jurisdiction or claimed by him.	226
	Az „aranytetős ház” címerei: az osztrák főhercegi, az V. Lászlóhoz kötődő magyar királyi, a német-római császári és a „német királyi“ címer, továbbá Jó Fülöp burgundi herceg címere, valamint (Miksa feleségének származására utalva) a milánói hercegi címer		The coats of arms of the “Golden Roof” are: that of the Austrian Archduchy, the Hungarian Royal Coat of Arms associated with Ladislaus V, coat of arms of the Holy Roman Emperor and the “German Royal Coat of Arms”, as well as the coat of arms of Duke Philip the Good of Burgundy and (in reference to the origin of Maximilian’s wife) the coat of arms of the Duke of Milan	226
85	**TRÓN ÉS TRÓNTEREM**	85	**THRONE AND THRONE HALL**	
	Trónterem a fontainebleau-i kastélyban, baldachinos trónussal, empire stílusú berendezéssel, Napóleon uralmára utaló szimbólumokkal (korábban hálószoba, Napóleon alakíttatta trónteremmé)		Throne room in the Château de Fontainebleau, with a canopy throne, Empire-style furnishings, with symbols referring to Napoleon's rule (formerly a bedroom, converted into a throne room by Napoleon)	226
	Az orosz cárok trónja a Téli Palotában, a Romanovok családi címerével (utólagos rekonstrukció)		The throne of the Russian Tsars in the Winter Palace, with the Romanov family coat of arms (later reconstruction)	226
	A „szuverén trónusa” és zsámolya az angol Parlamentben, 1847, London; mellette: Az „állam széke”: az uralkodó házastársának vagy kísérőjének ülőhelye, 1847		The Sovereign's Throne and footstool in the Lords Chamber (British Parliament), 1847, London; next to it: the "Seat of sSate": the seat of the monarch's spouse or attendant, 1847	226
	Krisztina királynő ezüst trónja. 1650. Stockholm (régóta nem használják)		Queen Christina's silver throne. 1650. Stockholm (long out of use)	226
	Giovanni Lorenzo Bernini: *Szent Péter katedrája.* 1666. Szent Péter-székesegyház, Vatikán		Giovanni Lorenzo Bernini: *The throne of St. Peter* (*Cathedra Petri*, St. Peter's Chair). 1666. St. Peter's Basilica, Vatican City	226
86–89	**DIADALMENET**	86–89	**TRIUMPH PROCESS**	
	I. Miksa császár diadalmenete. Egy egyedi kiadvány ismeretlen alkotójának kézzel festett képein		Triumphal procession of Emperor Maximilian I. A unique publication with hand-painted pictures by an unknown artist	226
	A kötet tárgya: Miksa császár diadalai Dísztábla ajánlással, Preco, a menet hírnöke		Subject of the volume: Triumphs of Emperor Maximilian Decorative plaque with recommendation, Preco, the herald of the procession	226
	Udvari zenészek: a „lágy dallamok zenekara” és a lantosok Udvari zenészek: harsonások és orgonisták Miksa császár birodalmának várai A birodalom egyes városainak és tartományainak zászlói		Court musicians: the “band of soft melodies” and the lute players Court musicians: trombone players and organists Castles of Emperor Maximilian’s empire Flags of individual cities and provinces of the empire Flags of knights errant and princes	226

	Kóbor lovagok és hercegek zászlói Különböző nációk lovagjai Az öt főudvaronc, előttük zergevadászok A fő vaddisznóvadász, előtte szarvasvadászok Birodalmi városok és régiók zászlói Különböző trófeák és zsákmányolt fegyverek Zsákmányolt zászlók, fegyverek és egy győztes csata Miksa császár további győztes csatái Gyalogos férfiak a győzelem istennőjének szobrocskáival Az „örökös hercegek” zászlói A „nagy velencei háború” két győztes csatája Császári szertárkocsik Kasztília és León zászlói, előttük fegyverkocsi Miksa császár háborúi: a maastrichti és az első gelderni csata		Knights of various nations Knights of various nations The five chief courtiers, preceded by chamois hunters The chief boar hunter, preceded by deer hunters Flags of imperial cities and regions Various trophies and captured weapons Captured flags, weapons and a victorious battle Further victorious battles of Emperor Maximilian Footmen with statuettes of the goddess of victory Flags of the “hereditary princes” Two victorious battles of the “great Venetian War” Imperial carriages The flags of Castile and León, in front of them a gun carriage The wars of Emperor Miksa: the Battle of Maastricht and the First Battle of Guelders	
	A hódoló királyságok uralkodóinak panelje. A hódoló királyságok közül az egyik szobor Szent István országára, azaz Magyarországra utal, ami I. Miksa esetén enyhén szólva is túlzás volt		Panel of the rulers of the vassal kingdoms. One of the statues of the vassal kingdoms refers to the country of Saint Stephen, i.e. Hungary, which in the case of Maximilian I was an exaggeration to say the least	226
	I. Miksa, a Szent Német-római Birodalom császára és több más állam uralkodója kíséretével		Maximilian I, the Emperor of Holy Roman Empire and ruler of several other states, with his entourage	226
	A császár felesége, Sforza Bianka Mária milánói hercegnő és kísérete		The emperor's wife, Bianka Maria Sforza, Duchess of Milan and her entourage	226
	Forrás: I. Miksa római császár, Ausztria főhercege, Magyarország, Dalmácia és Horvátország királya diadala. Kézirat, 1500 és 1700 között. Bibliotheca Nacional de España		*Source:* Triumph of Maximilian I, Holy Roman Emperor, Archduke of Austria, King of Hungary, Dalmatia and Croatia. Manuscript, between 1500 and 1700. Bibliotheca Nacional de España	226
90–91	**ZÁSZLÓK, LOBOGÓK, NEMZETI SZÍNEK**	90–91	**FLAGS, STANDARDS, NATIONAL COLORS**	
	Húsz zászló a Fermilab központi épülete előtt Chicago közelében: azon országok jelei, amelyek tudósai az amerikai részecskefizikára specializálódott gyorsítógyűrűket működtető laboratórium munkatársai		Twenty flags in front of the Fermilab’s main building near Chicago: the symbols of the countries whose scientists work at the American particle physics laboratory that operates accelerator rings	226
	Egy égő zászló. Ki gyűlöl kit, és már megint miért? Légiparádé. Az olasz csapat: *Frecce Tricolori* Jasper Johns: *Zászlo.* 1954/55. MoMA, New York		A burning flag. Who hates whom, and why again? Air parade. The Italian team: Frecce Tricolori Jasper Johns: *Flag*. 1954/55. MoMA, New York	226
	Trikolór – magyar motívummal. Pinczehelyi Sándor: *Diszno rajz.* 1983. Magántulajdon		Tricolor – with Hungarian motif. Sándor Pinczehelyi: Pig- drawing. 1983. Private collection	226
	Mariupol és az orosz–ukrán háború. A város nevét jelző felirat eredetileg egyszínű – csupán tengerkék – volt…amely először bikolorrá lett, és ukrán nemzeti		Mariupol and the Russian-Ukrainian war. The inscription indicating the name of the city was originally a single color (just sea blue)…which first	226

	jelképpé változott… majd – járőröző katonák mellett – fehér és vörös kiegészítést kapott, hogy az orosz állam uralmára emlékeztessen.		became bicolor, and transformed into a Ukrainian national symbol… then – behind patrolling soldiers – it was supplemented with white and red to remind us of the rule of the Russian state.	
	Eltérő harcmodor: hivatalos izraeli zászlók és palesztin „rugdalózó-lobogók” Jeruzsálem Óvárosában		Different ways of fighting: official Israeli’s flags and Palestinian’s “kicking flags” in the Old City of Jerusalem	226
92–93	**ÁLLAMHATÁROK ÉS ÁLLAMOK KÖZTI FALAK**	92–93	**STATE BORDERS AND WALLS BETWEEN STATES**	
	A Holdról nem látszik, mégis gigantikus – a kínai nagy fal három „szekciója”: Gubeikou, Jinshanling, Simatai		It’s not visible from the moon, yet gigantic – the three “sections” of the Great Wall of China: Gubeikou, Jinshanling, Simatai	227
	Banksy: *Karácsonyi történet – Mária es József [a mai] Palesztinában.* Internetes mém, 2010. Gyakori kísérőszövege: „Ha Mária és József ma utaznának Bethlehembe, 15 ellenőrző ponton és egy 9 méteres falon kellene átkelniük.”		Banksy: *A Christmas Story – Mary and Joseph in* [present-day] *Palestine.* Internet meme, 2010. Its common accompanying text: “If Mary and Joseph were to travel to Bethlehem today, they would have to cross 15 checkpoints and a 9-meter wall.”	227
	A berlini fal és a Brandenburgi kapu egy hűvös reggelen, 1989 előtt…, (92) … a berlini fal 1990 után (valójában 2015-ben) (93)		The Berlin Wall and the Brandenburg Gate on a cool morning, before 1989…, (92) … the Berlin Wall after 1990 (actually in 2015) (93)	227
	Belgium/Hollandia: városi államhatár a holland Baarle-Nassau és a belga Baarle-Hertog között. Átfut a konyhán és a hálószobán is?		Belgium/Netherlands: city-state border between the Dutch Baarle-Nassau and the Belgian Baarle-Hertog. Does it also run through the kitchen and the bedroom?	227
	A belfasti „békefal”. Nem államokat választ el, hanem egész világokat		The Belfast “peace wall”. It does not separate states, but entire worlds.	227
94	**ÁLLAMNEVEK**	94	**STATE NAMES**	
	Az őslakosok nyelvén vagy angolul? Jaune Quick-To-See Smith: *Allamnevek.* 2000. Smithonian Amerikai Művészeti Múzeum, Washington		Native or English? Jaune Quick-To-See Smith: *State Names.* 2000. Smithsonian American Art Museum, Washington	227
94	**ÁLLAMI JELMONDATOK**	94	**STATE MOTTOS**	
	Anatole France aforizmájának („Szegénynek és gazdagnak egyaránt jogában áll a híd alatt aludni”) szelleme a párizsi René Descartes Egyetem bejáratánál, a francia állam jelmondata („Szabaság, egyenlőség, testvériség”) alatt.		The spirit of Anatole France's aphorism ("The poor and the rich have the right to sleep under the bridge") at the entrance to the René Descartes University in Paris, under the motto of the French state ("Liberty, equality, fraternity").	227
95	**ÁLLAMI KITÜNTETÉSEK**	95	**STATE HONORS AND RECOGNITIONS**	
	Barabás Miklós: *József Nádor a Szent István-Rend nagykeresztjével es ornátusában.* 1846. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest		Miklós Barabás: *Palatine Joseph* [A. J. B. von Haus Habsburg-Lothringen; „József nádor”] *with the Grand Cross and Ornate of the Order of Saint Stephen.* 1846. Hungarian National Museum, Budapest	227
	A Szent István-rend csillaga és nagykeresztje		The Star and Grand Cross of the Order of Saint Stephen	227
	Ede Heinrich: *Ferenc József a a Szent István-Rend nagykeresztjével es ornátusában* . 1868. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest		Ede Heinrich: *Ferenc József* [King and Emperor Franz Joseph I] *with the Grand Cross and Ornate of the Order of Saint Stephen.* 1868. Hungarian National Gallery, Budapest	227
	Balra: a kitüntetés Munkácsy Mihálynak ado-		Left: the small cross of the decoration awarded to the painter, Mihály Mun-	227

	mányozott kiskeresztje. – Jobbra: a kitüntetés Arany Jánosnak adományozott változata. (Postán küldték el neki, de ki sem csomagolta.) – Középen: a kitüntetés Horthy Miklósnak adományozott csillaga. Megérdemelte?		kácsy. – Right: the version of the decoration awarded to the poet, János Arany. (It was sent to him by post, but he never unpacked it.) – In the middle: the star of the award given to the Regent Miklós Horthy. Did he deserve it?	
	A 2011-ben újraalapított Magyar Szent István-rend csillaga és keresztje		The Star and Cross of the Hungarian Order of Saint Stephen, re-established in 2011	227
	Karikó Katalin a Magyar Szent István-rend vállszalagos változatával. Megérdemelte.		The Hungarian Nobel Prize winner, Katalin Karikó with the shoulder strap version of the Hungarian Order of Saint Stephen. She deserved it.	227
96–97	**HÁBORÚ**	96–97	WAR	
	Uri standard – A háború. A sumér Ur városának romjai közül Leonard Woolley által 1927-ben kiásott, funkcióját illetőn még ma is bizonytalanul azonosított tárgy. I. e. 2500 körül. British Múzeum, London		*Standard of Ur – The War*. An object excavated by Leonard Woolley in 1927 from the ruins of the Sumerian city of Ur, its function still uncertainly identified. Around 2500 BC. British Museum, London	227
	Simone Martini: *Guidoriccio da Fogliano Montemassi ostrománál.* 1330 körül. Palazzo Pubblico, Siena		Simone Martini: *Guidoriccio da Fogliano at the Siege of Montemassi.* c. 1330. Palazzo Pubblico, Siena	227
	Montemassi vára – ma		Montemassi Castle – today	227
	Légitámadást várva: Dante szobra homokzsákok között		Waiting for an air raid: a statue of Dante [in Київ] among sandbags	227
	Kerékpáros egy rakéta mellett Kramatorszkban. 2023. július 4.		A cyclist next to a rocket in Kramatorsk. July 4, 2023	227
	Konrad Klapheck: *Háború*. 1965. Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf		Konrad Klapheck: *War.* 1965. Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf	227
	Az orosz–ukrán háború 44. napja. Mariupol		Day 44 of the Russian-Ukrainian war. Mariupol	
98–99	**KIVÉGZÉSEK ÉS KIVÉGZŐESZKÖZÖK**	98–99	**EXECUTIONS AND MEANS OF EXECUTION**	
	Francisco de Goya: *Május harmadika. Madrid védőinek kivégzese*. 1814. Prado, Madrid		Francisco de Goya: *The Third of May. Execution of the Defenders of Madrid.* 1814. Prado, Madrid	227
	Pablo Picasso: *Mészarlás Koreában.* 1951. Picasso Múzeum, Málaga		Pablo Picasso: *Massacre in Korea*. 1951. Picasso Museum, Málaga	227
	Édouard Manet: *Miksa császár kivégzése.* 1867. Kunsthalle, Mannheim		Édouard Manet: *The Execution of Emperor Maximilian.* 1867. Kunsthalle, Mannheim	227
	Andy Warhol: *Kis elektromos szék* (részlet). 1964/65.		Andy Warhol: *Little Electric Chair (*detail). 1964/65.	227
	Játék-guillotine: „szabadság, egyenlőség, testvériség vagy halál!” Taquito King fotófantáziája. – Hát erről kellett neki fantáziálnia?		Toy guillotine: “liberty, equality, fraternity or death!” Taquito King’s photo fantasy. – Is that what he had to fantasize about?	227
	Szervátiusz Tibor: *Tüzes trónon.* 1968/70. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest		Tibor Servatiusz: *On a Throne of Fire* [Execution of György Dózsa, leader of the Hungarian Peasants' Uprising]. 1968/70. Hungarian National Gallery, Budapest	227
100–101	**HOLOKAUSZT, GENOCÍDIUM ÉS AZOK EMLÉKEZETE**	100–101	**HOLOCAUST, GENOCIDE AND THEIR MEMORY**	

	Benda Iván: *Zachor / Emlékezz!* Fotómontázs, 2022		Iván Benda: *Zachor / Remember!* Photomontage, 2022	227
	Marcia Annenberg: *Babij Jar / Bosznia*		Marcia Annenberg: *Babij Jar / Bosnia*	227
	Haláltabor. Lego-kompatibilis játékfigurák Zbigniew Libera *Lego. Koncentrációs tabor* (1996) című alkotására emlékeztetve		*Death Camp.* Lego-compatible toy figures reminiscent of Zbigniew Libera's *Lego. Concentration Camp* (1996)	227
	Can Togay – Pauer Gyula: *Cipők a Dunaparton.* 2005. Budapest		Can Togay – Gyula Pauer: *Shoes on the Danube Bank.* 2005. Budapest	227
	A gépkocsiban XVI. Benedek pápa az auschwitz–birkenaui haláltábor bejáratánál. „Német” pápa, német autóban, náci haláltáborban… Fotó: Janek Skarzynsky / AFP. 2006. május 28. Oswiecem / Auschwitz		Pope Benedict XVI in the car at the entrance to the Auschwitz-Birkenau death camp. “German” Pope, in a German car, in a Nazi death camp… Photo: Janek Skarzynsky / AFP. May 28, 2006. Oswiecem/Auschwitz	227
	Stanley Saitowitz: *New England-i holokausztemlékmű* (részlet). 1995. Boston		Stanley Saitowitz: *New England Holocaust Memorial* (detail). 1995. Boston	227
	Albert Farkas – Bujdosó Ildikó –Polgárdi Ákos et al: *Láthatatlan emlékmű* (más címmel: *Névsor a fugákban*). 2014. Budapest		Albert Farkas – Ildikó Bujdosó – Ákos Polgárdi et al: *Invisible Monument* (otherwise titled: *List of Names in the Joints*). 2014. Budapest	227
	Arthur Tarkhanyan – Sashur Kalashyan – Hovhannes Khachatryan: *Az örmény népirtás emlékműve.* 1966/68, 1995. Jereván		Arthur Tarkhanyan – Sashur Kalashyan – Hovhannes Khachatryan: *The Armenian Genocide Memorial*. 1966/68, 1995. Yerevan	228
102–103	**MENEKÜLŐK ÉS MENEDÉKEK**	102–103	**REFUGEES AND SHELTERS**	
	A Kübelé-palota, ma részben polgármesteri hivatal, „Refugees Welcome”-felirattal. 2017. Madrid		The Kübelé Palace, now part of the mayor's office, with the inscription "Refugees Welcome". 2017. Madrid	228
	Szocialista aktivisták a londoni Trafalgar téren „Refugees Welcome”-táblával. 2018		Socialist activists in Trafalgar Square, London, with a sign "Refugees Welcome". 2018	228
	Mindjárt megérkeznek. Banksy: *Dream Boat – menekülők az Álomhajón.* 2015. Dismaland, Weston-super-Mare, Somersetshire. Tényleg szívesen látják majd őket?		They are about to arrive. Banksy: *Dream Boat –Refugees on the Dream Boat.* 2015. Dismaland, Weston-super-Mare, Somersetshire. Will they really be welcome?	228
	Leszboszi mentőmellények a berlini Konzerthaus oszlopain. A Kínából menekült kortárs művész, Aj Vej-vej installációja. 2016. Berlin		*Life jackets from Island Lesbos on the columns of the Berlin Konzerthaus.* An installation by the contemporary artist Ai Weiwei, a refugee from China. 2016. Berlin	228
	Friedrich Schiller emlékműve a filozófia, a történelem, a költészet és a tragédia allegóriáival Aj Vej-vej mentőmellényes installációja előtt. A háttérben egy felfújható gumicsónak „Safe Passage” felirattal		Friedrich Schiller's monument with allegories of philosophy, history, poetry and tragedy in front of Ai Weiwei's life jacket installation. In the background, an inflatable dinghy with the words "Safe Passage" written on it	228
	Berlini óvodások sétája a Konzerthaus előtti Gendarmenmarkt téren. Az egyik óvónő feltételezhetően menekült családból származik.		Berlin kindergarteners walk on Gendarmenmarkt square in front of the Konzerthaus. One of the kindergarten teachers is believed to be from a refugee family.	228
104–105	**ÁLLAM ÉS FORRADALOM & A FORRADALMAK EMLÉKEI: A FORRADALOM-TEREK**	104–105	**STATE AND REVOLUTION & MEMORIALS OF REVOLUTIONS: THE SQUARES OF REVOLUTION**	
	Gigi Ibrahim Egyiptomban, az arab tavasz idején (a „Nők a forradalomban” című sorozat része). 2011		Gigi Ibrahim in Egypt during the Arab Spring (part of the series “Women in	228

			Revolution”). 2011	
	Múzeumlátogatók a Louvre-ban, Eugène Delacroix: *A szabadság vezeti a népet* című festménye (1830) előtt		Museum visitors in the Louvre in front of Eugène Delacroix’s painting *Liberty Leading the People (*1830)	228
	Marc Chagall: *Forradalom.* 1937, 1958, 1968. Magántulajdon (Svájc)		Marc Chagall: *Revolution.* 1937, 1958, 1968. Private collection (Switzerland)	228
	Vidám sétakocsikázás amerikai oldtimerrel a havannai Forradalom téren, a José Martí-emlékmű előtt, ahol korábban Fidel Castro tartotta hosszú beszédeit. 2017		A fun ride in an American vintage car on Revolution Square in Havana, in front of the José Martí Monument, where Fidel Castro used to give his long speeches. 2017	228
	Totul e minunat – Minden csodalatos! Telefonfüke a Ceaușescu-rendszerre utaló plakáttal a bukaresti Forradalom téren. 2016		*Totul e minunat – Everything is wonderful!* A telephone booth with a poster referring to the Ceaușescu regime on Revolution Square in Bucharest. 2016	228
	Kommunista asszony a moszkvai Forradalom téren egy demonstráción, 97 évvel az 1917-es forradalom után. 2014. Valószínűleg sokszor elgondolkodott már a tényeken.		A communist woman at a demonstration in Moscow's Revolution Square, 97 years after the 1917 revolution. 2014. She has probably thought about the facts many times.	228
106–107	**ÁLLAM ÉS EGYHÁZ**	106–107	**STATE AND CHURCH**	
	A világi hatalom és a lelkek feletti uralom – állam és egyház – harmóniája. Falikárpit az 1190-es évekből. Schlossmuseum, Quedlinburg		The harmony of secular power and domination over souls – state and church. Tapestry from the 1190s. Schlossmuseum, Quedlinburg	228
	Fort Ross – állam és egyház viszonya a régi Kaliforniában. Néha lőttek is.		*Fort Ross* – the relationship between state and church in old California. Sometimes they even shot.	228
	Kedves Elvtársak! Ime a „nép ópiuma”! – Egy „ott felejtett” Lenin-szobor a szibériai Tomszkban, 2014-ben		Dear Comrades! Behold the “opium of the people”! – A “forgotten” Lenin statue in Tomsk, Siberia, 2014	228
	Minden torony az ég felé törekszik, de Sienában ezt egymástól távol teszik: bal oldalon a Palazzo Pubblico *(az állam)*, jobb oldalon a Santa Maria Assunta-katedrális *(az egyház)* tornya. 2012		All towers strive towards the sky, but in Siena they do so far from each other: on the left is the Palazzo Pubblico *(the state)*, on the right is the tower of the Cathedral of Santa Maria Assunta *(the church)*. 2012	228
	„Fej fej mellett”, de egymástól némi távolságra: a Szent Mária-székesegyház és egy modern felhőkarcoló (irodaház) a San Franciscó-i Chinatownban. 2008		“Head to head”, but at some distance from each other: St. Mary’s Cathedral and a modern skyscraper (office building) in San Francisco’s Chinatown. 2008	228
	Tornyok versengése: a St. Marienkirche és a Fernsehturm, amint az ég felé törnek a berlini Alexanderplatzon. 2012		Rivalry of towers: the St. Marienkirche and the Fernsehturm as they strive towards the sky at Alexanderplatz in Berlin. 2012	228
108–109	**TRIANON**	108–109	**MEMORY OF THE TREATY TRIANON, 1920**	
	A Nagy-Trianon-palota két szárnya Versailles-ban		The two wings of the Grand Trianon Palace in Versailles	228
	A magyar küldöttség megérkezik a békeszerződés aláírására – élen a két aláíróval: Benárd Ágosttal és Drasche-Lázár Alfréddal – egy francia, egy brit és egy olasz tiszt kíséretében		The Hungarian delegation arrives to sign the peace treaty – led by the two signatories: Ágost Benárd and Alfred Drasche-Lázár – accompanied by a French, a British and an Italian military officer	228
	A békeszerződés aláírása után Benárd Ágost és		After signing the peace treaty, Ágost Benárd and Alfred Drasche-Lázár leave	228

	Drasche-Lázár Alfréd távozik a palotából		the palace	
	A Nagy-Trianon-palota kerti lépcsője ma. Semmi sem változott?		The garden steps of the Grand Trianon Palace today. Any change?	
	A magyar–román határ határkijelölő köve 1922-ből, Csengernél		The Hungarian-Romanian stateborder marker from 1922, nearby the small Hungarian city Csenger	228
	Bárányok a kastélyparkban, 2022		Lambs in the castle park, 2022	228
	A magyar békeszerződés aláírása a Cotelle-teremben: a jobb oldali asztalnál a „szövetséges és társult főhatalmak” 12 képviselője, velük szemben a két magyar aláíró (ülve, az érkező iratra várva, egyikük háttal). Nonchalance-nak semmi jele. 1920. június 4.		The signing of the Hungarian peace treaty in the Cotelle Hall: at the table on the right are the 12 representatives of the “Allied and Associated Powers”, opposite them are the two Hungarian signatories (sitting, waiting for the document to arrive, one of them with his back turned). No sign of „nonchalance”. June 4, 1920	228
	A Cotelle-terem 2010-ben, a régi kristálycsillárokkal… és 2018-ban, spotlight-lámpákkal. („Korszerűsítették” a világítást?)		The Cotelle Hall in 2010, with the old crystal chandeliers… and in 2018, with spotlights. (“Did they “modernize” the lighting?)	228
	Emlékezés, számvetés a Nemzeti Összetartozás Emlékhelyén. Zimay Balázs – Mohácsi Sándor: *Trianon-emlekmű.* 2019/20. Budapest		Remembrance, reckoning at the Memorial of National Unity. Balázs Zimay – Sándor Mohácsi: *Trianon memorial.* 2019/20. Budapest	228
	Magyarok tiltakozása Trianon ellen – a 90. évfordulón: trikolórral, árpádsávos zászlókkal és karikás ostorral. 2010, a Nagy-Trianon-palota bejárata, Versailles		A Hungarian political group protests against the Treaty of Trianon – on the 90th anniversary: with tricolor, Árpád-striped flags and hoop whips. 2010, entrance to the Grand Trianon Palace, Versailles	228

FEJEZETEK ÉS KÉPALÁÍRÁSOK AZ EGYES RÉSZEKEN BELÜL
CHAPTERS AND CAPTIONS INSIDE THE MAIN PARTS

MÁSODIK RÉSZ

SECOND PART

oldal(ak)	***fejezet** és **képaláírások***	*page(s)*	***chapters** (titles of chapters) and **captions***	*For source and copyright information see the following pages:*
112–113	**TÖRVÉNYKÖNYV ÉS TÖRVÉNY-TÁBLA**	112–113	**CODEX OF LAWS AND TABLET OF LAW**	
	Rembrandt: *Mózes összetöri a törvénytáblákat.* 1659. Gemaldegalerie, Berlin		Rembrandt: *Moses smashing the Tablets of the Law*. 1659. Gemaldegalerie, Berlin	228
	Ismeretlen alkotó: Mózes törvénykönyvvel. A Siklósi Járasbíróság bejarata mellett		Unknown artist: Moses with the Law Book. Next to the entrance of the Siklós District Court	228
	Mózes-fej törvénykönyvvel. Mosonmagyaróvár, a Járásbíróság utcafronti terasza		Moses' head with a Law Book. Mosonmagyaróvár, the street-front terrace of the District Court	228
	Eugene Delacroix: *Justinianus a törvényeit szövegezi. Vázlat.* 1826. Metropolitan Műveszeti Múzeum, New York – Musee des Art Decoratifs, Párizs		Eugene Delacroix: *Justinian Writing His Laws. Sketch*. 1826. Metropolitan Museum of Art, New York – Musee des Art Decoratifs, Paris	228
	Eugene Guillaume: *Napóleon, a törvényhozó.*1858/59. Fondation Napoleon – Musee d'Orsay, Párizs		Eugene Guillaume: *Napoleon, the Lawgiver*. 1858/59. Fondation Napoleon – Musee d'Orsay, Paris	228
	Paul Baudry: A törvény apoteózisa. 1881. A Semmitőszék nagykamarájának mennyezetén, Párizs.		Paul Baudry: *The Apotheosis of Law*. 1881. On the ceiling of the Grand Chamber of the *Cour de Cassation*, Paris.	228
114	**PARAGRAFUS**	114	**SIGN OF PARAGRAPH**	
	A Łodźi Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának épülete,, a *Collegium Iuridicum* felülről paragrafusjelet formáz		The building of the Faculty of Law and Political Science of the University of Łódź, the *Collegium Iuridicum* forms a paragraph sign from above	229
	Blasius Spreng: *Paragrafus-lovas* (szamáron, menetiránynak háttal). 1967. Karneváli szökőkut, Mainz		Blasius Spreng: *Paragraph rider* (on a donkey, with his back to the direction of travel). 1967. Carnival fountain, Mainz	229
	Blasius Spreng: *Karneváli szökőkút* (kb. 200 tréfás figurával). 1967. Schillerplatz, Mainz		Blasius Spreng: *Carnival fountain* (with about 200 funny figures). 1967. Schillerplatz, Mainz	229
	Franz Radziwill: *Beszélgetés egy paragrafusról.* 1929 es 1960 között. Tate Modern, London		Franz Radziwill: *Conversation about a paragraph.* Between 1929 and 1960. Tate Modern, London	229

115	**MÉRLEG**	115	**SCALES**	
	Mérlegmozaik. Kongresszusi Könyvtar, Washington – Mérleg erős férfikézben. „Katonai Bíróság”, Budapest – Mérleg levélkoszorúval. Hivatali épület, San Francisco		Scales Mosaic. Library of Congress, Washington Scales in a strong man's hand. "Military Court", Budapest Scales with a wreath of leaves. Office building, San Francisco	229
	Balra: Graham Ibbeson: *Az igazságosság mérlege.* 1994, Middlesbrough – Fent: *Mérleg és fasces* a berlin-moabit-i bíróság bejaratának oszlopán – Fent jobbra: *Rendhagyó szárnyas Kerub az igazságosság mérlegén*. Krakkói királyi vár (Wawel)		Left: Graham Ibbeson: *Scales of Justice.* 1994, Middlesbrough Above: *Scales and fasces* on the entrance pillar of the Berlin-Moabit court Above right: Unusual winged Cherub on the scales of justice. Royal Castle (Wawel) in Krakow	229
	Isten áldja az igazságost! Felirat egy régi mázsalóház bejárata felett. Ceres (Skócia)		*God bless the just!* Inscription above the entrance to an old tanning house. Ceres (Scotland)	229
	Charles Williams: *Az igazságosság mérlege.* 1802. Yale Center for British Art, New Haven		Charles Williams: *Scales of Justice.* 1802. Yale Center for British Art, New Haven	229
116–117	**KARD, PALLOS, PAJZS, P E LTA**	116–117	**SWORD, LONGSWORD, SHIELD, PELTA**	
	Pelta mérlegdíszítéssel. Cour de Cassation, Parizs – Márvanypelta maszkkal, állatfigurakkal. Pompei, Casa del Citarista (Apollo háza)		Pelta with scale decoration. Cour de Cassation, Paris – Marble pelta with mask, animal figures. Pompeii, Casa del Citarista (House of Apollo)	229
	Roland-szobor pallossal és pajzzsal, turistacsalogató szappanbuborékok között. 1404. Bréma.		*Statue of Roland* with sword and shield, among tourist-attracting soap bubbles. 1404. Bremen.	229
	A hágai Békepalota őre, díszes pallossal		Guardian of the Peace Palace in the Hague, with an ornate sword	229
	Old Sessions House: egy egykori bírósági tárgyalóterem bejárata három szablyával. Clerkenwell, London		*Old Sessions House:* entrance to a former courtroom with three sabres. Clerkenwell, London	229
118–119	**FASCES**	118–119	**FASCES**	
	Három ókori eredetű fasces oroszlánfejekkel a *Teatro di Marcello* falán, Róma		Three ancient fasces with lion heads on the wall of the *Teatro di Marcello*, Rome	229
	Fasces oroszlánszájban. XVII. század. Sheldonian Theater, Oxfordi Egyetem. A nézőter kiemelkedő „box”-át dísziti, ahol az egyetem proktorai (képviselői) tartják ünnepi beszédeieket.		Fasces in the mouth of a lion. 17th century. Sheldonian Theater, University of Oxford. It adorns the prominent "box" of the auditorium, where the proctors (representatives) of the university deliver their ceremonial speeches.	229
	Stlilizalt lámpa a Kúrián. Budapest		Stylized lamp in the Curia. Budapest	229
	Justitia fascesszel. Holdpalota; jelenleg: Aragónia Fellebbviteli Bírósága, Zaragoza.		Justitia with fasces. Moon Palace; now: Court of Appeal of Aragon, Zaragoza.	229
	Egy egykori ókori magisztrátus síremlekének részlete. Museo Lapidario Maffeiano, Verona		Detail of the tomb of a former ancient magistrate. Museo Lapidario Maffeiano, Verona	229
	Maróti Géza – Seenger Béla: Vázsonyi Vilmos ügyvéd, politikus, igazságügyi miniszter, „valóságos belső titkos tanácsos” síremléke. 1927. Budapest		Géza Maróti – Béla Seenger: Tomb of Vilmos Vázsonyi, lawyer, politician, Minister of Justice, “a real privy councilor belonging to the inner circle”. 1927. Budapest	

120	***MAIN DE JUSTICE*, BÍRÓI PÁLCA, BÍRÓI BOT**	120	***MAIN DE JUSTICE* AND JUDGE'S STICK *(RICHTERSTAB)***	
	Bírói pálca (bot) Kismartonból es Dunapatajról		Judge's stick (baton) from Kismarton and Dunapataj	
	Relief a hannoveri városházán a városi joghatósag jelzeseként. „Pálcát tört felette”: halálra ítélte		Relief on the Hanoverian town hall as a symbol of the city's jurisdiction. "Breaking a stick over someone ": sentencing him to death	
	Francia regáliák a XVI. században: *XI. Lajos main de justice-szel és jogarral.* Jean du Tillet: *Recueil des rois de France.* Illusztrált kezirat. 1545 es 1547 (1570) között. Franciaország Nemzeti Könyvtára (Bibliotheque nationale de France, BnF), Párizs		French regalia in the 16th century: *Louis XI with main de justice and scepter.* Jean du Tillet: *Recueil des rois de France.* Illustrated manuscript. Between 1545 and 1547 (1570). National Library of France (Bibliotheque nationale de France, BnF), Paris	
	Francia regáliák a XVII. század végén: az uralkodói hatalomra utaló (korabban Nagy Károlyhoz társított, valójában azonban V. Károly-féle) jogar és a bírói hatalomra utaló (de már az un. Saint Denis-gyűrűvel kiegészített) *main de justice* ábrázolasa Roger de Gaignieres gyűjteményében. BnF, Párizs		French regalia in the late 17th century: depiction of the scepter, referring to the monarch's power (formerly associated with Charlemagne, but actually belonging to Charles V) and the *main de justice*, indicating the judicial power (but now supplemented with the so-called Saint Denis ring) in the collection of Roger de Gaignieres. BnF, Paris	
121	**TÁRGYALÁSVEZETŐ KALAPÁCS**	121	**GAVEL**	
	Tárgyalasvezető kalapácsok az ENSZ Közgyűlésén (1), különböző szervezeteiben (2), a Minnesota Judicial Centerben (3), és bíróságokon (4)		Gavels at the United Nations General Assembly (1), its various organizations (2), at the Minnesota Judicial Center (3), and at courts (4).	
	Andrew Scott: *Tárgyalásvezető kalapács* mint „medencedísz”. 2008. Egy amerikai bíróság előtt, nyáron… …és téli hóesésben. Thomas J. Moyer Ohio Judicial Center, Columbus		Andrew Scott: *Gavel* as a “pool ornament.” 2008. In front of an American courthouse, in summer… and in winter snowfall. Thomas J. Moyer Ohio Judicial Center, Columbus	
122	**FÁKLYA**	122	**TORCH**	
	Justitia fáklyával és római táblával a texasi Beeville Járásbíróságának kupoláján		Justitia with torch and Roman tablet on the dome of the Beeville County Courthouse, Texas	229
	Katonai bemutató a bíróság előtti téren. Beeville, Texas		Military display on the courthouse square. Beeville, Texas	229
123	**PÁLMAÁG**	123	**PALM BRANCH**	
	Justitia karddal és pálmaággal, Pietas és Equitas társaságában. Miniatura a Lactantius *Divinae Institutionesenek* francia fordítását megjelentető kódexből. 1525. Bibliotheque nationale de France, Párizs		*Justitia with sword and palm branch, accompanied by Pietas and Equitas.* Miniature from the codex publishing the French translation of Lactantius's *Divinae Institutiones*. 1525. Bibliotheque nationale de France, Paris	229
124–126	**A JOGGAL KAPCSOLATBA HOZOTT ÁLLATSZIMBÓLUMOK**	124–126	**ANIMAL SYMBOLS ASSOCIATED TO LAW**	
	Kaposvári bagoly, budapesti oroszlán, bostoni kígyó, kínai xiezhi		An owl from Kaposvár, a lion from Budapest, a snake from Boston, and a Chinese xiezhi	229
	Egy strucc Firenzében. Luca Giordano: *Justitia dia-*		An ostrich in Florence. Luca Giordano: *Triumph of Justitia.* Ceiling	229–230

	dala. Mennyezetfestmény a firenzei Palazzo Medici-Riccardi palota egyik termében		painting in a room of the Palazzo Medici-Riccardi palace in Florence	
	Justitia bárannyal és kígyóval. Peter Paul Rubens: *Az igazságosság allegóriája* (vázlat). 1625 körül. Noortman Master Paintings, Maastricht		Justitia with a lamb and a snake. Peter Paul Rubens: *Allegory of Justice* (sketch). c. 1625. Noortman Master Paintings, Maastricht	230
	Oroszlán Ulm bíróságának bejárata előtt		A lion in front of the entrance to the court, in Ulm	230
	Díszítőelem kígyóval, tükörrel és koszorúval – Prudentiara utal – Jean-Jacques Feuchere: *A jog allegóriája* című szobrának talapzatán, Párizs		A decorative element with a snake, a mirror and a wreath – referring to Prudence – on the pedestal of Jean-Jacques Feuchere: *Allegory of Law*, Paris	230
	Szamuráj buzi (rangjelző szőttes) xiezhi-motívummal. XIV–XVII. század		Samurai buzi (ranking cloth) with a xiezhi motif. 14th–17 th centuries	230
	Indiai majombíró a bombayi Legfelsőbb Bíróságra vezető úton		Indian monkey judge on the way to the Supreme Court, Bombay	230
	Bagoly „fasces-ágon”. Ablakdíszítés a Győri Törvényszéken		Owl on a “fasces branch”. Window decoration at the Courthouse, Győr	230
127	**KOSZORÚ**	127	**WREATH**	
	Giorgio Vasari: *Az igazságosság allegóriája*. 1543. Capodimonte Múzeum, Nápoly		Giorgio Vasari: *Allegory of Justice*. 1543. Capodimonte Museum, Naples	230
128–129	**A „TÖRVÉNY SZEME”**	128–129	**THE “EYE OF THE LAW”**	
	Nova Constellatio pénzérme (a dollár előtti amerikai fizetőeszköz) a törvény szemével		*Nova Constellatio* coin (American currency before the dollar) with the eye of the law	230
	A törveny szeme a hannoveri *Juristische Zeitung* címlapján. 1832		The eye of the law on the cover of the Juristische Zeitung of Hanover. 1832	230
	Georg Adam Struve *Syntagma juris prudentiae secundum ordinem Pandectarum concinnatum* című könyvének (1718) előzéklapja		The frontispiece of Georg Adam Struve’s book *Syntagma juris prudentiae secundum ordinem Pandectarum concinnatum* (1718)	230
	Díszítőelem Jean-Jacques Feuchere *A jog allegóriája* című szobrának talapzatán, Párizs		Decorative element on the pedestal of Jean-Jacques Feuchere’s *Allegory of Law*, Paris	230
	A Berlin-Moabit-i Kerületi Bíróság épületdísze: Justitia bekötött szemmel, homloka felett a törvény szeme. 1906		Decoration of the Berlin-Moabit District Court building: Justitia blindfolded, with the eye of the law above her forehead. 1906	230
	A „törvény szeme” az amerikai szabadkőműves folklórban – festett ládafedő. XIX. század. Bullock Texas State History Museum (Austin) es American Folk Art Museum (New York)		The “eye of the law” in American Masonic folklore – painted chest lid. 19th century. Bullock Texas State History Museum (Austin) and American Folk Art Museum (New York)	230
	Nicolas Henry Jeaurat de Bertry: *A forradalom allegóriája Jean-Jacques Rousseau medalion-portréjával.* 1794. Carnavalet Muzeum, Párizs		Nicolas Henry Jeaurat de Bertry: *Allegory of the Revolution with a medallion portrait of Jean-Jacques Rousseau.* 1794. Carnavalet Museum, Paris	230
130	**A HÓRÁK: EUNÓMIA, DIKÉ, EIRÉNÉ**	130	**THE HORAE: EUNOMIA, DIKE, EIRENE**	
	A szakállas Dionüszosz vezeti a hórákat: Eunómiát, Dikét és Eirénét. Görög domborműrómai kori másolata. I. század. Louvre, Párizs		The bearded Dionysus leads the Horae: Eunomia, Dike and Eirene. Roman copy of a Greek relief. 1st century. Louvre, Paris	230
	Hermann Rosse: *Eunómia,* a Törvény és a Jó Rend,		Hermann Rosse: *Eunomia*, Law and Good Order, *Dike*, Justice, and *Eirene*,	230

	Diké, az Igazságosság, valamint *Eiréné,* a Béke istennője, az utóbbi Plutóval.1905/10 körül. Békepalota (a lépcsőhazi mennyezet dekorációi), Hága		the goddess of Peace, the latter with Pluto. c. 1905/10. Peace Palace (decorations of the staircase ceiling), The Hague	
131	**EIRÉNÉ**	131	**EIRENE**	
	Eiréné, karján a kis Plutóval, a gazdagság, a vagyon megszemelyésítőjével. Egy eredetileg bronzból készült görög szobor római kori márványmásolata. Az eredeti művet id. Kephiszodotusz készítette i. e. 370 körül. Glyptothek, München		Eirene, holding the little Pluto – the personification of wealth and fortune – in her arms. A Roman marble copy of a Greek statue originally made of bronze. The original work was made by Cephisodotus the Elder around 370 B.C. Glyptothek, Munich	230
	Egy modern elképzelés. Vagy talan illúzió? Ludwig Knaus: *A Béke – Eiréné.* 1850/88 között. Magántulajdon (Japán)		A modern idea. Or is it an illusion? Ludwig Knaus: *Peace – Eirene*. Between 1850/88. Private collection (Japan)	230
132	**ASTRAEA**	132		
	Salvator Rosa: *Astraea visszatérése*. 1640/45. Szépművészeti Múzeum, Bécs		Salvator Rosa: *The Return of Astraea.* 1640/45. Museum of Fine Arts, Vienna	230
	Jacques Berger: *Astraea diadala.* Mennyezeti freskó a Bourbon királyi palota szalonjában. 1812/15. Caserta, Campania		Jacques Berger: *The Triumph of Astraea*. Ceiling fresco in the salon of the Bourbon royal palace. 1812/15. Caserta, Campania	230
133	**THEMIS**	133		
	Themis Aigeuszal. Vörösalakos ivótál a dél-itáliai Vulciból. 440/430 körül. Altes Museum, Berlin		*Themis with Aigeus*. Red-figure drinking bowl from Vulci, southern Italy. c. 440/430. Altes Museum, Berlin	230
	Themisről alkotott XX. és XXI. századi elképzelések. Maria Papaconstantinou: *Themis.* 1987. Brisbane, Ausztrália, Queensland állam Legfelsőbb Bírósága előtt – Carlos Maximiliano Fayet: *Themis.* 2013/05. Porto Alegre, Brazilia, a *Palacio da Justica* épületének falán		20th and 21st century conceptions of Themis. Maria Papaconstantinou: *Themis*. 1987. Brisbane, Australia, in front of the Supreme Court of Queensland – Carlos Maximiliano Fayet: *Themis*. 2013/05. Porto Alegre, Brazil, on the wall of the *Palacio da Justica*	230
134	**NEMESISZ, THEMIS, JUSTITIA**	134	**NEMESIS, THEMIS, JUSTITIA**	
	Pierre-Paul Prud'hon: *Az igazságosság (Justitia) és az isteni bosszúállás (Nemezisz) üldözi a bűnt.* 1808. Louvre, Párizs		Pierre-Paul Prud'hon: *Justice (Justitia) and divine vengeance (Nemesis) pursue sin.* 1808. Louvre, Paris	230
	Fogadalmi sztélé Nemezisznek. I. e. IV–III. sz. Archeologiai Múzeum, Dion		*Votive stele to Nemesis*. 4th–3rd century B.C. Archaeological Museum, Dion	230
	Ptollanibus: *Nemezisz.* II. század. Louvre, Párizs		Ptollanibus: *Nemesis*. 2nd century. Louvre, Paris	230
	Khairesztratosz: *Themis.* I. e. 300. Nemzeti Archeológiai Múzeum, Athén		Chairestratos: *Themis*. 300 B.C. National Archaeological Museum, Athens	230
135	**DIKÉ, AIDIKÉ**	135	**DIKE, AIDIKE**	
	Diké legyőzi Aidikét. Attikai vörösalakos váza. I. e. VI. század. Szépművészeti Múzeum, Bécs		*Dike defeats Aidike.* Attic red-figure vase. 6th century B.C.. Museum of Fine Arts, Vienna	230
136–137	**JUSTITIA**	136–137	**JUSTITIA**	
	Raffaello Sanzio: *Justitia*. 1509/13. Stanza della Segnatura, Vatikáni Palota		Raffaello Sanzio: *Justitia*. 1509/13. Stanza della Segnatura, Vatican Palace	230

	Hans von Aachen Justitia-variációi: *Az igazságosság allegóriája,* gyakori címváltozattal: *Az igazság győzelme az igazságosság védelme alatt*. A bal oldali: 1598, Alte Pinakothek, München; a jobb oldali: 1598 előtt, Művészeti Intézet, Detroit		Hans von Aachen's Justitia variations: *Allegory of Justice*, with a frequent title variation: *The Triumph of Veritas under the Protection of Justice*. Left: 1598, Alte Pinakothek, Munich; right: before 1598, Art Institute, Detroit	230
	A igazságosság istennője – különleges megvilágitásban. Strobl Alajos: *Justitia*. 1896. Eredetileg Igazságügyi Palota, jelenleg (kulonboző „kalandok" utan) a Kúria épülete, Budapest		The Goddess of Justice – in a special illumination/light conditions. Alajos Strobl: *Justitia*. 1896. Originally the Palace of Justice, now (after various "adventures") in the building of the Curia, Budapest	230
138–143	**JUSTITIÁK MINT ERÉNYEK, MINT ISTENNŐK ÉS MINT ISTEN LÁNYAI**	138–143	**JUSTITIAS AS VIRTUES, AS GODDESSES AND AS „DAUGHTER OF GOD"**	
	Giovanni Pisano: *Justitia Brabanti Margit síremlékéről*. 1315. Galleria nazionale di Palazzo Spinola, Genova		Giovanni Pisano: *Justitia from the tomb of Margaret of Brabant.* 1315. Galleria nazionale di Palazzo Spinola, Genoa	230
	Justitia II. Kelemen pápa szarkofágján. 1047/1237. Szent Péter- es Szent György-székesegyház, Bamberg		*Justitia on the sarcophagus of Pope Clement II.* 1047/1237. Cathedral of St. Peter and St. George, Bamberg	230
	Justitia [Iussticia] a Szent Márk-székesegyházban. 1100 körül. Velence		Justitia [Iussticia] in St. Mark's Basilica. C 1100. Venice	230
	Ereklyetartó a Maas (Meuse) völgyéből, Justitia-ábrázolással. 1160 körül. Magángyűjtemény		Reliquary from the Maas (Meuse) valley, with a representation of Justitia. C 1160. Private collection	230
	Attr. Domenico Beccafumi: *Justitia*. 1570. Szépművészeti Múzeum, Lille		Domenico Beccafumi [attributed to]: *Justitia*. 1570. Museum of Fine Arts, Lille	230
	Claude Franchomme: *Justitia*. 1718. Eredetileg Rihour-palota, Salle du Conclave, később l'Hospice Comtesse, jelenleg múzeum, Lille		Claude Franchomme: *Justitia.* 1718. Originally Rihour Palace, Salle du Conclave, later l'Hospice Comtesse, now museum, Lille	231
	Antonio Verrio: *Anna királynő mint Justitia*. 1700/05 között. Hampton Court-palota, Richmond upon Thames, London		Antonio Verrio: *Queen Anne as Justitia.* 1700/05. Hampton Court Palace, Richmond upon Thames, London	231
	Joshua Reynolds: *Justitia.* Tanulmányterv. 1778. Thomas Agnew and Sons Ltd.		Joshua Reynolds: *Justitia.* Study plan. 1778. Thomas Agnew and Sons Ltd.	231
	Id. Lucas Cranach: *Igazságosság*. 1537. Fridart Stichting, Amszterdam / Musee du Luxembourg, Parizs		Id. Lucas Cranach: *Justice.* 1537. Fridart Stichting, Amsterdam / Musee du Luxembourg, Paris	231
	Corrado Giaquinto: *Az igazságosság és a béke allegóriája.* 1753/54. Museo del Prado, Madrid		Corrado Giaquinto: *Allegory of Justice and Peace.* 1753/54. Museo del Prado, Madrid	231
	Paolo Veronese: *Justitia és Pax hódolatát fejezi ki Velencének*. Mennyezetfestmény. 1575/78. Dózse-palota, Sala Del Collegio (Tanácsterem), Velence		Paolo Veronese: *Justitia and Pax paying homage to Venice*. Ceiling painting. 1575/78. Doge's Palace, Sala Del Collegio (Council Room), Venice	231
	Négy erény: Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Justitia. XV. század. Nemzeti Múzeum Vármuzeuma, Esztergom		Four virtues: *Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Justitia.* 15th century. Castle Museum of National Museum, Esztergom	231
	Cola Petruccioli: *Az igazságosság allegóriája.* 1380/90. Szépművészeti Múzeum, Budapest		Cola Petruccioli: *Allegory of Justice*. 1380/90. Museum of Fine Arts, Budapest	231
	Lotz Károly: *Justitia diadala* (részlet). 1896.		Károly Lotz: *Triumph of Justitia* (detail). 1896. Palace of Justice, Budapest	231

	Törvénykezesi Palota, Budapest			
	Vajda Zsigmond: *Mátyás igazságot tesz.* 1899/1900. Országház, Budapest		Zsigmond Vajda: *Matthias delivers justice*. 1899/1900. Parliament Building, Budapest	231
	Vajda Zsigmond: *Az igazságosság allegóriája*. 1899/1900. Országház, Budapest		Zsigmond Vajda: *Allegory of Justice*. 1899/1900. Parliament Building, Budapest	231
	Köllő Miklós: *Igazságosság*. 1900. Országház, Budapest		Miklós Köllő: *Justice*. 1900. Parliament Building, Budapest	231
	Pompeo Batoni: *Justitia és Pax átölelik egymást*. 1745 körül. Pannonhalmi Főapátság Képtára		Pompeo Batoni: *Justitia and Pax embracing each other.* Around 1745. Pannonhalma Archabbey Gallery	231
144–145	**JUSTITIA – ERÉNYBŐL AZ INTÉZMÉNYI REND BIZTOSÍTÁSA FELÉ**	144–145	**JUSTICE – FROM VIRTUE TOWARDS ENSURING INSTITUTIONAL ORDER**	
	Albrecht Dürer(nek tul.): *Egy bolond beköti Justita szemét*. Metszet Sebastian Brant *Narrenschiff* című könyvében. 1494		Albrecht Dürer [attributed to]: *A Fool Blindfolds Justita.* Engraving in Sebastian Brant's book, titled *Narrenschiff*. 1494	231
	Albrecht Dürer: *Sol Iustitiae – Az igazságosság Napja*. 1499/1500. Nemzeti Művészeti Galéria, Washington		Albrecht Dürer: *Sol Iustitiae – Sun of Justice*. 1499/1500. National Gallery of Art, Washington	231
	Jacob de Gheyn II műhelye: *Az igazságszolgáltatás – Iustitia.* 1591/95. Rijksmuseum, Amszterdam		Jacob de Gheyn II's Workshop: *The Administration of Justice – Iustitia.* 1591/95. Rijksmuseum, Amsterdam	231
	Az id. Pieter Bruegel metszete alapján Philips Galle: *Az igazságosság allegórikus bemutatása – Iusticia*. 1559/60 (Antwerpen). Metropolitan Művészeti Múzeum, New York		Philips Galle (after the engraving by Pieter Bruegel the Elder): *Allegorical Presentation of Justice – Iusticia*. 1559/60 (Antwerp). Metropolitan Museum of Art, New York	231
146–147	**A JUSTITIÁK MINT BÍRÓSÁGOK, VÁROSHÁZÁK ÉS KÖZTEREK DÍSZEI**	146–147	**JUSTITIA AS DECORATIONS OF COURTS, TOWN HALLS AND PUBLIC SQUARES**	
	Justitiák a nyíregyházi városháza oromzatán. 1872		Justitia on the pediment of the Town Hall, Nyíregyháza, Hungary. 1872	231
	Frederick William Pomeroy: *Justitia* a londoni Old Bailey kupolájának tetején. 1905/07		Frederick William Pomeroy: *Justitia* on the top of the dome of the Old Bailey in London. 1905/07	231
	Justitia – a váci városháza épületének oromzatán. 1764		*Justitia* – on the pediment of the Town Hall building, Vác, Hungary . 1764	231
	Ifj. John van Nost: *Justitia* a dublini vár Cork Hill-i kapuja fölött. 1750 (1753)		John van Nost Jr.: *Justitia* above the Cork Hill gate of Dublin Castle. 1750 (1753)	231
	Enrico Quattrini: *Az Igazságosság a Törvény és az Erő között.* 1910 körül. A Palazzo di Giustizia főbejarata fölött, Róma		Enrico Quattrini: *Justice between Law and Force.* c. 1910. Above the main entrance of the Palazzo di Giustizia, Rome	231
	Johannes Hocheisen – Friedrich Schierholz: *Justitia*. 1611/1887. A frankfurti *Igazságosság-kút* részeként		Johannes Hocheisen – Friedrich Schierholz: *Justitia.* 1611/1887. As part of the Fountain of Justice in Frankfurt am Main	231
	Emanuel Pendl: *Justitia.* 1880/81. Az Igazságügyi Palota csarnokában, Bécs		Emanuel Pendl: *Justitia*. 1880/81. In the hall of the Palace of Justice, Vienna	231

	Szentgyörgyi István: Justitia és Magyarország alakjai *A magyar igazság kútján*. 1928. Budapest		István Szentgyörgyi: Figures of Justitic and that of Hungary on *The Well of Justice for Hungary*. 1928. Budapest	231
	Strobl Alajos: *Justitia*. 1882. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest		Alajos Strobl: *Justitia.* 1882. Hungarian National Gallery, Budapest	231
148–151	**IGAZSÁGOSSÁG ÉS IGAZSÁGTALANSÁG**	148–151	**JUSTICE AND INJUSTICE**	
	Evelin Klein: *Igazságosság*. 19??. Magángyűjtemény		Evelin Klein: *Justice*. 19??. Private collection	231
	Giotto di Bondone: *Az igazságosság.* 1305. Scrovegni-kápolna, Padova – Vele szemben: Giotto di Bondone: *Az igazságtalanság.* 1305. Scrovegni-kapolna, Padova		Giotto di Bondone: *Justice.* 1305. Scrovegni Chapel, Padua – Opposite, on the next page:Giotto di Bondone: *Injustice.* 1305. Scrovegni Chapel, Padua	231–232
	Jens Galschiot – Lars Calmar: *A legkövérebb túlélése* (*Survival of the Fattest*). Más ismert címmel: *Igázságosság*. 2002. Mobil szobor. 2006-tól Ringkobing kikötőjének vizében is		Jens Galschiot – Lars Calmar: *Survival of the Fattest.* Also known as: *Justice*. 2002. Mobile sculpture. Since 2006 also in the waters of the harbor of Ringkobing	232
	Igazságosság. A velencei Dózse-palota egyik oszlopfőjének dísze. 1424 (azóta többször restaurálva) – Vele szemben: *Igazságtalanság.* A velencei Dózse-palota egyik oszlopfőjének dísze. 1424 (azóta többször restaurálva)		*Justice.* Decoration of one of the capitals of the Doge's Palace in Venice. 1424 (since restored several times) – Opposite, on the next page:: *Injustice.* Decoration of one of the capitals of the Doge's Palace in Venice. 1424 (restored several times since then)	232
	Jean-Marc Nattier: *Az Igazságosság megbünteti az Igazságtalanságot.* 1737. Magangyűjtemény		Jean-Marc Nattier: *Justice Punishes Injustice.* 1737. Private collection	232
	Ismeretlen kőfaragó: *Az igazságtalanság.* Lépcsődísz Bernben		Unknown stonemason: *Injustice.* Staircase decoration in Bern	232
	Hans Vredeman de Vries: *Igazságosság és igazságtalanság*. 1594/95. Történeti Múzeum, Gdańsk		Hans Vredeman de Vries: *Justice and Injustice*. 1594/95. Historical Museum, Gdańsk	232
152	**VERITAS**	152	**VERITAS**	
	Damien Hirst: *Verity* (magyarul kb. igazság, valoság, tény). 2012. Ilfracombe kikötője, Devonshire, Bristol-öböl		Damien Hirst: *Verity* (meaning: truth, reality, fact). 2012. Ilfracombe Harbour, Devonshire, Bristol Bay	232
153	**VERITAS ÉS IUSTITIA**	153	**VERITAS AND IUSTITIA**	
	Audrey Flack: *Justitia et Veritas* (részlet). 2007. Tampa, Florida		Audrey Flack: *Justitia et Veritas* (detail). 2007. Tampa, Florida	232
	Walter Seymour Allward: *Igazság* és *Igazságosság.* 1920 (felállítva 1946). Kanada Legfelsőbb Bírósága előtt, Ottawa, Ontario állam		Walter Seymour Allward: *Truth* and *Justice*. 1920 (erected 1946). In front of the Supreme Court of Canada, Ottawa, Ontario	232
	Kanada Legfelsőbb Bíróságának épülete, előtte Walter Seymour Allward két szobra		The building of Supreme Court of Canada, with two statues of Walter Seymour Allward in front of	232
154–155	**POLITIKA A JUSTITIA-SZOBROK KÖRÜL**	154–155	**POLITICS AROUND THE JUSTITIA STATUES (STATUTES OF LADY JUSTICE)**	
	A választásokat elveszítő Jair Bolsonaro híveinek zavargasa a brazil kormányzati negyedben,		A riot by supporters of Jair Bolsonaro, losing presidental election, in the Brazilian government district, around Alfredo Ceschiatti's *Justitia*. 2023.	232

	Alfredo Ceschiatti *Justitiá*ja körül. 2023. Braziliaváros		Brasilia	
	„Emberi jogokat!” – Szivárványos zászló Theodor von Gosen *Justitiá*janak (1930) kardjára akasztva. 2012. Wrocław		"Human rights!" - A rainbow flag hanged from the sword of Theodor von Gosen's *Justitia* (1930). 2012. Wrocław	232
	Magyar állami vezetők és politikusok Strobl Alajos *Justitiá*jával… 1999-ben, a jövőn tűnődve… 2010-ben, együttműködésre készülve… a 2000-es években, konstatálva csendes fenntartásokat is.		Hungarian state leaders and politicians with Alajos Strobl's *Justitia*... in 1999, contemplating the future..., in 2010, preparing for cooperation..., in the 2000s, also noting quiet reservations.	232
	A bangladesi Legfelsőbb Bíróság épülete Mrinal Haque *Justitiá*javal 2017 tavaszan, majd nyarán, miután az iszlam fundamentalisták követelésének engedve eltávolították a szobrot a talapzatáról. 2017. Dakka		The building of the Bangladesh Supreme Court with Mrinal Haque's statue, *Justitia*, in the spring of 2017, and later, in the summer of that year, after the statue has been removed from its pedestal, yielding to demands from Islamic fundamentalists. 2017. Dhaka	232
	Egy harcias tüntető James Earle Fraser *Justitiá*ja, a *Tűnődő igazságosság* (1935) öleben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága előtt, a vádak szerint egykor nőket molesztáló főbíró kienevezése ellen tiltakozva. 2018. Washington		A militant protester holds James Earle Fraser's *Justice*, the *Wandering Justice* (1935) in front of the building of the United States Supreme Court, protesting the appointment of a chief justice who was accused of molesting women. 2018. Washington	232
156–157	**EMBERI JOGOK**	156–157	**HUMAN RIGHTS**	
	Charles Thomas Wheeler: *Thomas Paine szobra.* 1964. Thetford (Paine szülővárosa)		Charles Thomas Wheeler: *Statue of Thomas Paine.* 1964. Thetford (Paine's hometown)	232
	Mariano Gonzalez Beltran: *Emberi jogok*. 2005. Strasbourg		Mariano Gonzalez Beltran: *Human Rights.* 2005. Strasbourg	232
	Jean-Jacques-Francois Le Barbier: *Az emberi és polgári jogok deklarációjának hirdetménye.* 1789. Carnavalet Múzeum, Párizs		Jean-Jacques-Francois Le Barbier: *Proclamation of the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen.* 1789. Carnavalet Museum, Paris	232
	Ivan Theimer: *Az Emberi és Polgári Jogok Deklarációjának emlékműve.* 1988/92. Mars-mező, Párizs		Ivan Theimer: *Monument to the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen*. 1988/92. Champ de Mars, Paris	232
	Az emberi jogok múzeuma. Tervezte: Antoine Predock. Épült 2008 és 2014 között. Winnipeg, Kanada		*Museum of Human Rights*. Designed by Antoine Predock. Built between 2008 and 2014. Winnipeg, Canada	232
	Dani Karavan: *Az emberi jogok útja* (épített kapu, betonoszlopok feliratokkal, tölgyfa) az emberi jogok egykori sárba tiprásának városában. 1988/93. Nürnberg		Dani Karavan: *The Path of Human Rights* (built gate, concrete pillars with inscriptions, oak tree) in the city of the former trampling of human rights. 1988/93. Nuremberg	232
	Francoise Schein: *A Place de la Concorde metróállomás*. 1991. Párizs. (A falon betűcsempékkel az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata, 1789)		Francoise Schein: *The Place de la Concorde metro station.* 1991. Paris. (The Declaration of the Rights of Man and the Citizen, 1789, in letter tiles on the wall)	232
158	**IGAZSÁGOSSÁG ÉS KEGYELEM**	158	**JUSTICE AND MERCY [GRACE, CLEMENCY]**	
	Perugino (Pietro Vannucci): *Krisztus Kegyelem és Igazságosság között.* 1508. Raffaello-termek (Stanca dell’Incendio di Borgo / „Tűz a Borgóban”-terem mennyezétének részlete), vatikáni Apostoli Palota		Perugino (Pietro Vannucci): *Christ between Clemency and Justice.* 1508. Raphael Rooms (Detail of the ceiling of the Stanca dell’Incendio di Borgo / “Fire in the Borgo” room), Apostolic Palace, Vatican	232

	Alexander Milne: *Az igazságosság és a kegyelem allegóriái.* Az egykori edinburgh-i Parliament House két díszítőszobra, középen a skót parlament címerével, melyek az épület felújításakor a földből kerültek elő. 1637. Edinburgh		Alexander Milne: *Allegories of Justice and Mercy*. Two decorative statues of the former Parliament House in Edinburgh, with the coat of arms of the Scottish Parliament in the middle, which were unearthed during the renovation of the building. 1637. Edinburgh	232
159	**TÖRVÉNY ÉS KEGYELEM**	159	**LAW AND GRACE [MERCY, CLEMENCY]**	
	Id. Lucas Cranach: *A törvény és kegyelem allegóriája.* 1530 körül. Germanisches Nationalmuseum, Nürnberg		Id. Lucas Cranach: *Allegory of Law and Grace*. Circa 1530. Germanisches Nationalmuseum, Nuremberg	233
	Glynn Acree: *A Kegyelem mérsékli az Igazságosságot*. 1995. Vö. John Milton: *Elveszett paradicsom*. X. könyv, 78.: „…az igazságosságot [igazságos büntetést] irgalommal enyhítem". A Cumberlandi Egyetem jogi karának udvara, Birmingham, Alabama		Glynn Acree: *Grace Tempers Justice.* 1995. Cf. John Milton: *Paradise Lost.* Book X, 78: "…I will temper justice [just punishment] with mercy." Cumberland University Law School Courtyard, Birmingham, Alabama	233
160–161	***JUS ET LEX*. JOG ÉS TÖRVÉNY**	160–161	***JUS ET LEX*. LAW AND STATUTE**	
	James Earle Fraser: *A törvény autoritása*. 1935. Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának épülete előtt, Washington		James Earle Fraser: *The Authority of the Law.* 1935. In front of the United States Supreme Court building, Washington	233
	C. Paul Jennewein: *Az igazságosság fensége* (férfialak) – *Az igazságosság szelleme* (nőalak). 1933/35. Az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériuma, díszterem, Washington		C. Paul Jennewein: *The Majesty of Justice* (male figure) – *The Spirit of Justice* (female figure). 1933/35. United States Department of Justice, ceremonial hall, Washington	233
	A dán Christiansborg palota új épületenek első téglaja „REX, LEX, JUS" felirattal, amely ez esetben a végrehajtó *(rex, királyi),* a törvényhozó *(lex)* és a bírói *(jus)* hatalomra is utal. 1907. Koppenhága		The first brick of the new building of the Danish Christiansborg Palace with the inscription "REX, LEX, JUS", which in this case refers to the executive *(rex, royal)*, legislative *(lex)* and judicial *(jus)* powers. 1907. Copenhagen	233
	A párizsi Óratorony rozsdásan, felújítás előtt		The Paris Clock Tower in rust, before renovation	233
	Jean-Jacques Feuchere: *A jog allegóriája.* 1848/1852. Az ún. Bourbon-palota előtti téren, Párizs		Jean-Jacques Feuchere: *The Allegory of Law.* 1848/1852. In the square in front of the so-called Bourbon Palace, Paris	233
	Egy „harcias Lex". Stukkó a „Katonai Bíróságon", Budapest		A " martial Lex". Stucco at the "Military Court", Budapest	233
	Giuseppe Siccardi: *Ius* és *Lex* a Városi Bíróság es Ügyészség bejáratánál. 1927. Bergamo		Giuseppe Siccardi: *Ius* and *Lex* at the entrance to the Municipal Court and Prosecutor's Office. 1927. Bergamo	233
162–163	**ALKOTMÁNY**	162–163	**CONSTITUTION**	
	Goya: Vázlat az *Igazság, idő és történelem* című képhez. 1797/99 és 1804 között. Szépművészeti Múzeum, Boston		Goya: *Sketch for the painting Truth, Time and History*. Between 1797/99 and 1804. Museum of Fine Arts, Boston	233
	Goya: *Igazság, idő és történelem. Az 1812-es alkotmány allegóriája.* 1812 és 1828 között. Nemzeti Múzeum, Stockholm		Goya: *Truth, Time and History. Allegory of the Constitution of 1812*. Between 1812 and 1828. National Museum, Stockholm	233
	Modesto Lopez Otero (építész) es Aniceto Marinas (szobrász): *A cádizi alkotmány emlékműve* és annak egy *részlete*. 1912/29. Cadiz, Andalúzia		Modesto Lopez Otero (architect) and Aniceto Marinas (sculptor): *Monument to the Constitution of Cadiz* and a *detail* of it. 1912/29. Cadiz, Andalusia	233
	Miguel Angel Ruiz-Larrea: *Az 1978-as spanyol alkotmány emlékműve* – télen és nyáron. 1982. Jardines de Bellas Artes, Madrid		Miguel Angel Ruiz-Larrea: *Monument to the Spanish Constitution of 1978* – in winter and summer. 1982. Jardines de Bellas Artes, Madrid	233

	Dani Karavan: *Alaptörvény '49* (a Bonni Alaptörvény alapjogi rendelkezései a berlini kormányzati negyedben, a Reichstag közelében). 1998/2003. Berlin		Dani Karavan: *Basic Law '49* (fundamental rights provisions of the Bonn *Basic Law* in the government quarter of Berlin, near the Reichstag). 1998/2003. Berlin	233
	Florencio de Pedro Herrera: *Az 1978-as spanyol alkotmány emlékműve.* 1989. Zaragoza, Aragónia		Florencio de Pedro Herrera: *Monument to the Spanish Constitution of 1978.* 1989. Zaragoza, Aragon	233
	Johann Hieronymus Loschenkohl: *Allegória a május 3-i alkotmány tiszteletére*. 1791. Nemzeti Múzeum, Varsó		Johann Hieronymus Loschenkohl: *Allegory in Honor of the Constitution of May 3. 1791*. National Museum, Warsaw	233
	Demonstráció a lengyel alkotmányosságért. (A *Konstytucja* szóból kiemelt „TY" és „JA" jelentése: TE és ÉN.)		Demonstration for Polish constitutionalism. (The "TY" and "JA" highlighted in the word *Konstytucja* mean: YOU and ME.)	233
164	**RÉGI KÓDEXEK**	164	**ANCIENT CODES**	
	Törvénytáblák a gortuszi (gortunai) romkertben. I. e. V. század (felfedezve: 1884). Gortusz, Kréta		Tablets of Law in the Gortuna Ruins. 5th century B.C. (discovered 1884). Gortuna, Crete	233
	Sumer ékírásos kő és szövegének átirata. Ezen Lagas királya, Urkagina (Urukagina, Uruinimgina, uralkodott: kb. 2378–2371) jogtörténeti leírást ad arról, hogy miként számolta fel a régi idők visszaéléseit. Louvre, Párizs		A Sumerian cuneiform tablet and its text. On this tablet, King Urkagina (Urukagina, Uruinimgina, ruled c. 2378–2371) of Lagash gives a legal history account of how he eliminated the abuses of ancient times. Louvre, Paris	233
	Hammurapi törvényoszlopa. I. e. 1792–1750 vagy 1728–1686 között, kiásva (Szuzában, ahova az ókorban hurcolták), 1910. Az oszlop tetején *Samas* isten (ül) és *Hammurapi* (áll); alattuk ékírással 282 jogi rendelkezés. Louvre, Párizs		*The Code of Hammurabi.* 1792–1750 or 1728–1686 BC, excavated (in Susa, where it was transported in antiquity), 1910. At the top of the tablet are the god *Shamash* (sitting) and *Hammurabi* (standing); below them are 282 legal provisions in cuneiform. Louvre, Paris	233
165	**MODERN KÓDEXEK**	165	**MODERN CODEXES**	
	Renate Wiedemann: *Justitia törvénykönyvvel*. 1988 (a ledöntött régi szobor pótlásaként). Wedding, Berlin		Renate Wiedemann: *Justitia with a Codex.* 1988 (as a replacement for the old statue that was torn down). Wedding, Berlin	233
	Jean-Baptiste Mauzaisse: *A Code Civilt író Napóleont megkoronázza az idő*. 1833. Musee Napoleonien des Chateaux de Malmaison et de Bois-Preau, Malmaison		Jean-Baptiste Mauzaisse: *Napoleon, the writer of the Code Civil, is crowned by time.* 1833. Musee Napoleonien des Chateaux de Malmaison et de Bois-Preau, Malmaison	233
	Oliver Bieh-Zimmert: *A német Polgári Törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) fogalmi hálózatának vizualizálása* (részletek). 2013		Oliver Bieh-Zimmert: *Visualization of the conceptual network of the German Civil Code (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB)* (details). 2013	233
166–167	**TÖRVÉNYHOZÁS**	166–167	**LEGISLATION**	
	Honoré Daumier: *A törvényhozói has. Miniszteri padsorok az 1834-es parlament nemprostituálódott kamarájában.* 1834. Kanadai Nemzeti Galéria, Ottawa		Honoré Daumier: *The Legislative Belly. Ministerial benches in the non-prostituted chamber of the 1834 Parliament.* 1834. National Gallery of Canada, Ottawa	234
	Lotz Károly: *A törvényhozás apoteózisa.* 1896. Országház, Budapest		Károly Lotz: *The Apotheosis of Legislation.* 1896. Parliament, Budapest	234
	Fadrusz János *A törvényt adó* és *A törvényt látó* című alkotásainak képei a *Művészet* című folyó-		Photos of János Fadrusz's works entitled *The Lawgiver* and *The Law-Seeker* in the journal *Művészet*. 1903/6. Issue	234

	iratban. 1903/6. szám			
	Fadrusz János *A törvényt látó* és *A törvényt adó* című szobrai (vagy azok pótlásai) az egykori Királyi Curia épületének oromzatán, a Géniusz hajtotta, három tajtékzó paripa által húzott kocsi *(triga)* két oldalán.		János Fadrusz's sculptures entitled *The Law-Seeker* and *The Lawgiver* (or their replacements) on the pediment of the former Royal Curia building, on both sides of the carriage *(triga)* drawn by three foaming horses driven by the Genius.	234
168–169	**ÍTÉLKEZÉS**	168–169	**SENTENCING**	
	Az emberi igazságszolgaltatás mintája az isteni igazságszolgáltatás: a városi bíró jogot szolgáltat. Niclas Strobel: *Grazi városi bírók bírósági táblája.* 1478. Városi Múzeum, Graz		The model of human justice is divine justice: the city judge administers law. Niclas Strobel: *Court tablet of the city judges of Graz.* 1478. City Museum, Graz	234
	Salamon király mint bíró. Kódexlap. A szalag felirata: „Szeressétek az igazságosságot, Ti, akik a világot kormányozzátok!” XII. század. Osztrák Nemzeti Könyvtár, Bécs		*King Solomon as judge.* Codex leaf. The inscription on the ribbon: “Love justice, you who govern the world!” 12th century. Austrian National Library, Vienna	234
	Bizonyítás – van, aki figyel, van, aki nem. Jean-Louis Forain: *Bírósági jelenet.* 1904. Magángyűjtemény		Evidence – some listen, some don’t. Jean-Louis Forain: Court scene. 1904. Private collection	234
	A Nagytanács ülése Burgundiában, Merész Károly elnökletével. XVII. századi rajz egy XV. századi eredeti után. Francia Nemzeti Könyvtar, Párizs		*The Great Council in Burgundy, chaired by Charles the Bold.* 17th century drawing after a 15th century original. French National Library, Paris	234
	Az érvek meghallgatása: az igazságszolgáltatás része. Tárgyalás a New York állambeli fellebbviteli bíróságon. 2009. Albany		*Hearing the arguments: part of the administration of justice.* Hearing in the New York State Court of Appeals. 2009. Albany	234
	Jean-Louis Forain: *Törvényszéki jelenet.* 1906. Musee d’Orsay, Párizs		Jean-Louis Forain: *Court scene.* 1906. Musee d’Orsay, Paris	234
	William Frederick Yeames: *Vádlott és védője.* 1895. Városi Múzeum, Bristol		William Frederick Yeames: *Defendant and Counsel.* 1895, Bristol Museums, Galleries & Archives [City Museum, Bristol]	234
170–173	**BÍRÓSÁGI ÉPÜLETEK**	170–173	**COURTHOUSES**	
	A BÍRÓSÁG MINT „BEFOGADOTT” INTÉZMÉNY		THE COURT AS A „LET IN” INSTITUTION	
	A hannoveri régi városháza a „bírósági árkádként” szolgáló külső lépcsővel. 1490		The old town hall in Hanover with the external staircase serving as the „court arcade”. 1490	234
	A BÍRÓSÁG MINT PALOTA		THE COURT AS A PALACE	
	A kolozsvári Igazságügyi Palota. Épült: 1900/02. Tervezte: Wagner Gyula		The Palace of Justice in Cluj-Napoca. Built: 1900/02. Designed by: Gyula Wagner	234
	A lipcsei Birodalmi Igazságügyi Palota. Épült: 1888/95. Tervezte: Ludwig Hoffmann és Peter Dybwad		The Imperial Court of Justice [*Reichsgericht*] in Leipzig. Built: 1888/95. Designed by: Ludwig Hoffmann and Peter Dybwad	234
	A BÍRÓSÁG MINT VÁR		THE COURT AS A CASTLE	
	A londoni Royal Courts of Justice *(Law Courts)*. Épült:1873/1882. Tervezte: George Edmund Street		The Royal Courts of Justice [*Law Courts*] in London. Built: 1873/1882. Designed by George Edmund Street	234
	A kanadai Legfelsőbb Bíróság épülete Ottawában. Épült: 1939/1946. Tervezte: Ernest Cormier		The Supreme Court of Canada in Ottawa. Built: 1939/1946. Designed by Ernest Cormier	234

	A BÍRÓSÁG MINT EGY ÉPÍTÉSZETI HAGYOMÁNY RÉSZE		THE COURT AS PART OF AN ARCHITECTURAL TRADITION	
	Izrael Legfelsőbb Bírósága, Jeruzsálemben. Épült: 1989 és 1992 között. Tervezte: Ram Karmi és Ada Karmi-Melamede		The Supreme Court of Israel, Jerusalem. Built: 1989–1992. Designed by Ram Karmi and Ada Karmi-Melamede	234
	Belső terek a jeruzsálemi bíróságon: világító és szellőző „piramis”, várakozó folyosó, tárgyalóterem		Interiors of the Jerusalem court: illuminated and ventilated “pyramid”, waiting corridor, courtroom	234
	A BÍRÓSÁG MINT ERŐD		THE COURT AS A FORTRESS	
	Pakisztán Legfelsőbb Bírósága, Iszlamabad. Épült: 1960 es 1993 között. Tervezte: Kenzō Tange (Japán)		The Supreme Court of Pakistan, Islamabad. Built: 1960–1993. Designed by: Kenzō Tange (Japan)	234
	Debreceni Járásbíróság és Ítélőtábla. Épült: 2002–2006 és 2014–2015 között. Tervezte: Koller József		Debrecen District Court and Courthouse. Built: 2002–2006 and 2014–2015. Designed by József Koller	234
	A BÍRÓSÁGI ÉPÜLETKÉNT KONZERVÁLT, IDEALIZÁLT MÚLT		THE IDEALIZED PAST PRESERVED AS A COURT BUILDING	
	Az egykori berlini Landgericht lépcsőházi nagycsarnoka		The grand staircase hall of the former Landgericht in Berlin	234
	A clevelandi Cuyahoga County Courthouse lépcsőháza		The staircase of the Cuyahoga County Courthouse in Cleveland	234
	Az egykori hallei Landgericht lépcsőhazi csarnoka		The staircase hall of the former Landgericht in Halle	234
	HAGYOMÁNY NÉLKÜL, DE NEM GYÖKÉRTELENÜL		WITHOUT TRADITION, BUT NOT ROOTLESS	
	Chandigarh: Pandzsáb es Harijana államok Legfelsőbb Bírósága. Épült: 1951 és 1958 között. Tervezte: Le Corbusier		Chandigarh: Supreme Court of the States of Punjab and Haryana. Built: 1951–1958. Designed by Le Corbusier	234
	RÉGI ÉS ÚJ KONTRASZTJA		THE CONTRAST OF OLD AND NEW	
	Szingapur Legfelsőbb Bíróságának épületei. A régi 1937 és 1939, az új 2000 és 2005 között épült. A régit Frank Dorrington Ward, az újat Norman Foster tervezte		The buildings of the Supreme Court of Singapore. The old one was built between 1937 and 1939, the new one between 2000 and 2005. The old one was designed by Frank Dorrington Ward, the new one by Norman Foster.	234
	MODERN ÉS POSZTMODERN BÍRÓSÁGI ÉPÜLETEK		MODERN AND POSTMODERN COURTHOUSES	
	Egyesült Államok Szövetsegi Bírósága, Los Angeles. Épült: 2016. Tervezte: Craig W. Hartman, Paul Danna, Jose Palacios és mások		United States Federal Courthouse, Los Angeles. Built: 2016. Designed by Craig W. Hartman, Paul Danna, Jose Palacios and others	234
	Az Európai Bíróság épületegyüttesének három tornya. Épült: 2003–2008 (az első kettő) és 2016–2019 (a harmadik). Tervezte: Dominique Perrault		Three towers of the European Court of Justice complex. Built: 2003–2008 (the first two) and 2016–2019 (the third). Designed by Dominique Perrault	234
	Kununurra bírósága, Ausztrália. Épült: 2013 és 2015 között. Tervezte: TAG Architects project és Iredale Pedersen Hook Architects project team		Kununurra Courthouse, Australia. Built: 2013–2015. Designed by TAG Architects project and Iredale Pedersen Hook Architects project team	234
	Bordeaux-i bíróság. Épült: 1992 és 1998 között. Tervezte: Richard Rogers és mások		Bordeaux Courthouse. Built: 1992–1998. Designed by Richard Rogers and others	234
174 -175	**BÍRÓSÁGI TÁRGYALÓTERMEK**	174 -175	**COURT ROOMS**	
	Tárgyaló, egyetemi előadó vagy jogi teátrum? – Bírósági tárgyalás Vilniusban		A courtroom, a lecture hall or a legal theatre? – A court hearing in Vilnius	234
	Kórhaz vagy bíróság? Tárgyalóterem a svédországi		A hospital or a court? A courtroom in Lund, Sweden	234

	Lundban			
	Bírósági tárgyaló vagy konferenciaterem? A Nemzetközi Büntetőbíróság tárgyalóterme Hágában		A courtroom or a conference room? The courtroom of the International Criminal Court in the Hague	234
	Pulpitus vagy kerekasztal? Tárgyalóterem őslakosok számára a kanadai Thunder Bayben		A pulpit or a round table? A courtroom for indigenous people in Thunder Bay, Canada	234
	Hagyomány és elegancia. S a praktikus szempontok? – Az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bíróságának egyik tárgyalótereme. Az, ahol a Brit Nemzetközösség egyes államaiból oda utalt ügyekben eljáró tanács ülésezik, London		Tradition and elegance. And the practical aspects? – A courtroom of the Supreme Court of the United Kingdom. The one where the chamber hearing cases referred to it from the Commonwealth countries meets, London	234
	Mindenkinek a saját hagyományait! – Az újzélandi Legfelsőbb Bíróság nagy tárgyalóterme, mely formájában is, borításában is az Új-Zélandon honos kaurifenyő tobozára emlékeztet. Wellington		To each his own traditions! – The great courtroom of the Supreme Court of New Zealand, which is reminiscent of the cones of the kauri pine tree native to New Zealand in both its shape and its covering. Wellington	234
176–180	**HÍRES PEREK, EMLÉKEZETES ÍTÉLETEK**	176–180	**FAMOUS TRIALS, MEMORABLE JUDGMENTS**	
	Feszty Árpád: *A magyar jogtörténet jellegzetes pillanatai*. Hat táblakép. 1899. Fővárosi Törvényszék épülete, esküdtszéki terem – Vele szemben: Feszty Árpád: *A magyar jogtörténet nagy pillanatai*. 1899. Az egyes táblák címét lásd a *Forrásjegyzék*ben		Árpád Feszty: *Characteristic moments of Hungarian legal history*. Six panel paintings. 1899. The building of the Metropolitan Court, jury room, Budapest – Opposite, next page: Árpád Feszty: *Great moments of Hungarian legal history*. 1899. See the titles of the individual panels in the *Source list*.	234
	Munkácsy Mihály: *Tanulmány a Krisztus Pilátus előtt című képhez*. 1880 – Munkácsy Mihály: *Krisztus Pilátus előtt* (az ún. Krisztus-trilógia része). 1881. Déri Muzeum, Debrecen		Mihály Munkácsy: *Study for the painting titled Christ before Pilate*. 1880 – Mihály Munkácsy: *Christ before Pilate* (part of the so-called „Christ Trilogy”). 1881. Déri Museum, Debrecen	234
	Domenichino (Domenico Zampieri): *Szent Cecília a bíró előtt*. Freskó. 1612 es 1615 között. Francia Szent Lajos temploma, Róma		Domenichino (Domenico Zampieri): *Saint Cecilia before the judge*. Fresco. Between 1612 and 1615. Church of Saint Louis of France, Rome	235
	Dorottya bírája előtt. 1420 körül. Szent Jakab-templom, Lőcse – *Dorottya ítéletének végrehajtása*.1420 körül. Szent Jakab-templom, Lőcse		*Dorothy before her judge*. Around 1420. St. James Church, Levoča – *Execution of Dorothy's sentence*. c. 1420. St. James Church, Levoča	235
	Hans Holbein, ifj.: *Léna a bíró előtt*. Egy luzerni ház homlokzati díszítésének terve. 1517/18. Kunstmuseum, Basel		Hans Holbein, Jr.: *Lena before the judge*. Design for the facade decoration of a house in Lucerne. 1517/18. Kunstmuseum, Basel	235
	Bihari Sándor: *Bíró előtt*. 1886. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest		Sándor Bihari: *Before the judge*. 1886. Hungarian National Gallery, Budapest	235
	Fra Angelico: *Szent Lőrinc Valerianus császár bírósága előtt* (részlet). 1447/49. Niccolina-kápolna, Pápai palota, Vatikáni Múzeum		Fra Angelico: *St. Lawrence before the court of Emperor Valerian* (detail). 1447/49. Niccolina Chapel, Papal Palace, Vatican Museum	235
	Zsuzsannát a bíró elé viszik. – Jobbra: *Zsuzsanna a bíró előtt*. Festett ólomüveg ablak. Készült Gentben, 1510 körül. Metropolitan Művészeti Múzeum, New York		*Susanna is brought before the judge*. – Right: *Susanna before the judge*. Painted stained glass window. Made in Ghent, c. 1510. Metropolitan Museum of Art, New York	235
	William Hogarth: *Pál Félix előtt* (rézkarc). 1752. Tate Gallery, London – William Hogarth: *Pál Fé-*		William Hogarth: *Paul's Trial before Felix* (etching). 1752. Tate Gallery, London – William Hogarth: *Paul's Trial before Felix*. 1747/51. Lincoln's	235

	lix előtt. 1747/51. Lincoln's Inn, London. – William Hogarth: *Pál Félix előtt* (szatirikus változat). 1751. Metropolitan Művészeti Múzeum, New York		Inn, London. – William Hogarth: *Paul's Trial before Felix* (satirical version). 1751. Metropolitan Museum of Art, New York	
	Jan de Bray: *Zaleukosz ítélete.* 1676. Frans Hals Múzeum, Haarlem		Jan de Bray: *The Judgment of Zaleucus.* 1676. Frans Hals Museum, Haarlem	235
	Zaleukosz ítélete. Festett ólomüveg ablak. 1525/30 körül. Magángyűjtemény		*The Judgment of Zaleucus.* Stained glass window. Around 1525/30. Private collection	235
	Lorenzo Lotto: *Szent Lúcia a bíró előtt.* 1532. Pinacoteca Civica, Jesi, Ancona		Lorenzo Lotto: *Saint Lucia before the Judge.* 1532. Pinacoteca Civica, Jesi, Ancona	235
	Raffaello Sanzio: *Salamon ítélete.* 1508/10 körül. Stanza della Segnatura, Vatikáni Múzeum		Raffaello Sanzio: *The Judgment of Solomon*. Around 1508/10. Stanza della Segnatura, Vatican Museums	235
	Artus Quellinus: *Három klasszikus bírósági szcéna: Zaleukosz, Salamon és Brutus ítélete.* Márvány. 1651/54. Törvényszéki terem, „Városháza" (Királyi Palota), Amszterdam		Artus Quellinus: *Three Classical Court Scenes: The Judgment of Zaleucus, Solomon, and Brutus.* Marble. 1651/54. Courtroom, "Town Hall" (Royal Palace), Amsterdam	235
	Artus Quellinus, id.: [*Lucius Junius*] *Brutus ítélete.* Terrakotta. 1651/54. Rijksmuseum, Amszterdam		Artus Quellinus, elder: *The Judgment of* [*Lucius Junius*] *Brutus*. Terracotta. 1651/54. Rijksmuseum, Amsterdam	235
182–183	**UTOLSÓ ÍTÉLETEK**	182–183	**LAST JUDGMENTS**	
	Id. Hans Leu és a zürichi (vagy berni) „Nelkenmeister"-kent ismert oltárképfestők egyike: *Az utolsó ítélet. Szent Mihály, a lelkek mérlegelője*. 1490 körül. Kunsthaus, Zürich		Hans Leu, the Elder and one of the altarpiece painters known as the Zurich (or Bernese) "Nelkenmeister": *The Last Judgment. Saint Michael, the Weigher of Souls.* c.1490. Kunsthaus, Zurich	235
	Hieronymus Bosch: *Utolsó ítélet.* (A triptichon középső elemének részlete.) 1482. Képzőművészeti Akadémia, Bécs		Hieronymus Bosch: *The Last Judgment* (detail of the middle element of the triptych.) 1482. Academy of Fine Arts, Vienna	235
	Vaszilij V. Kandinszkij: *Utolsó ítélet.* 1912. Georges Pompidou Központ, Párizs		Wassily V. Kandinsky: *The Last Judgment.* 1912. Georges Pompidou Center, Paris	235
	Jókor jó helyen? – Michelangelo *Utolsó ítélet* című freskójának Michelangelo *Utolsó ítélet* című freskójának (Sixtus-kapolna, Vatikán, 1537/1541) részlete egy karitatív ügyek intezésére és idősgondozásra használt furgon karosszériáján. Magyarország		In good time at a good place? – Detail of Michelangelo's *Last Judgment* fresco (Sistine Chapel, Vatican, 1537/1541) on the car body of a van used for charitable purposes and elderly care. Hungary	235
	Rene Magritte: *Utolsó ítélet.* 1935. Izrael Múzeum, Jeruzsálem		Rene Magritte: *The Last Judgment.* 1935. Israel Museum, Jerusalem	235
184	***LITIS ABUSUS* ÉS *JUSTIZMORD***	184	***LITIS ABUSUS* AND *JUSTIZMORD***	
	Hendrick Goltzius (attr.) nyomán id. Cornelis Galle és Philips Galle: Három áabla a nyolc táblabol álló *Litis abusus* (kb. visszaéles a peres eljárás során) című sorozat különböző változataiból. – Balra: *A jogi eljárás veszélyei*. – Középen: *Az öröklési joggal való visszaélés veszélyei.* – Jobbra: *A peres fél halála*. 1590/96 körül. Rijksmuseum, Amszterdam		Cornelis Galle, The Elder, and Philips Galle (after Hendrick Goltzius, attr. to): Three panels from the series of eight panels entitled *Litis abusus* (meaning, approx. abuse in legal proceedings). – Left: *The dangers of legal proceedings.* – Middle: *The dangers of abuse of inheritance rights*. – Right: *The death of the litigant.* c. 1590/96. Rijksmuseum, Amsterdam	235
	Balra: egy XVII. századi „képnezegető", más néven optikai doboz *(vue d'optique)*. – Jobbra: Gottfried Bernhard Gotz: Hendrick Goltzius egyik *Litis abusus-*		Left: A 17th century "visual box", also known as an optical box *(vue d'optique)*. – Right: Gottfried Bernhard Gotz: A late variation of one of	235

	metszetének *(A jogi eljárás veszélyei)* késői variációja, kiszínezve és a „képnezegetőhöz” keretezve. 1732 után		Hendrick Goltzius’s engravings on *Litis abusus (The dangers of legal proceedings)*, colored and framed for the “visual box”. After 1732	
	A Fővárosi Törvényszék emléktáblája a „magyar Bastille” folyosóján, Nagy Imre szavaival. 2017		Memorial plaque of the Metropolitan Court in the corridor of the “Hungarian Bastille”, with the words of Prime Minister, Imre Nagy. 2017	235
	Louis Mitelberg [Tim]: *Tisztelet Dreyfus kapitánynak.* 1985. Pierre-Lafue tér, Párizs. Ismert másolatok: 2003: Zsidó Művészeti és Történelmi Múzeum udvara, Párizs; valamint 2018: Ahad Ha’am Street, az Arieh Weiss-ház előtt, Tel Aviv.		Louis Mitelberg [Tim]: *Homage to Captain Dreyfus.* 1985. Place Pierre-Lafue, Paris. Known copies: 2003: Courtyard of the Museum of Jewish Art and History, Paris; and 2018: Ahad Ha’am Street, in front of the Arieh Weiss House, Tel Aviv.	235
185	**TERMÉSZETJOG**	185	**NATURAL LAW**	
	Tom Otterness: *Tárgyalási jelenet – egy macska a természetjogi bíróság előtt.* 1997. Mobil szoboregyüttes, a képen New York-ban installálva		Tom Otterness: *Trial Scene – a Cat in the Court of Natural Law.* 1997. Mobile sculpture, on the picture installed in New York	235
	Az ártatlan cicus! A *Tárgyalási jelenet* részlete		*The Innocent Cat!* Detail of the *Trial Scene*	235
	A *Tudás fájá*nak részlete: a bíró hátulról. Tudás csak bizonyos perspektívából adódik.		Detail of the *Tree of Knowledge*: the judge from behind. Knowledge only comes from a certain perspective.	235
	Tom Otterness: *Temészetjog – A tudás fája.* 1997		Tom Otterness: *Natural Law – The Tree of Knowledge.* 1997	235
186–187	**JOGÁSZOK**	186–187	**LAWYERS**	
	Correggio: *Egy jogász férfi portréja.* Olykor más címmel: *Ügyvéd.* 1525 körül. A Sforza-kastély képtára, Milánó		Correggio: *Portrait of a Man Lawyer*. Sometimes titled: *Advocat*. c. 1525. Gallery of Sforza Castle, Milan	235
	New York állam Fellebbezési Bíróságának oromzata különböző törvényhozók és nagyjogászok – Konfuciusz, Justinianus, Lukürgosz, Mózes, Zoroaszter stb. – szobraival – Vele szemben: Shahzia Sikander: *Most.* 2023. A legújabb szobor, és az első nő, New York állam Fellebbezési Bíróságának oromzatán a törvényhozók és nagyjogászok társaságában		The pediment of the New York Court of Appeals with statues of various legislators and great lawyers – Confucius, Justinian, Lycurgus, Moses, Zoroaster, etc. – Opposite, on the next page: Shahzia Sikander: *Now*. 2023. The newest statue, and the first woman, on the pediment of the New York State Court of Appeals in the company of legislators and great lawyers	235–236
	Id. Lucas Cranach: *Jogászportré (Dr. Johann Stephan Reus portréja)*. 1503. Német Nemzeti Múzeum, Nürnberg – Vele szemben, a másik oldalon: Id. Lucas Cranach: *Egy jogász* (más cimek szerint *jogtudós*) *felesége*. 1503. Gemaldegalerie (Állami Múzeumok), Berlin		Lucas Cranach the Elder: *Portrait of a Lawyer* (other known title: *Portrait of Dr. Johann Stephan Reus).* 1503. German National Museum, Nuremberg – Opposite, on the next page: Lucas Cranach the Elder: *Wife of a Lawyer* (according to other title, *Wife of a Law Professor*). 1503. Gemaldegalerie (State Museums), Berlin	236
	Paul Cezanne: *Dominique nagybácsi mint ügyvéd.* 1866. Orsay Múzeum, Párizs		Paul Cezanne: *Uncle Dominique as a Lawyer*. 1866. Orsay Museum, Paris	236
	Ferdinand Martin Cordt Brutt: *Olvasó jogász.* 19??. Magángyűjtemény		Ferdinand Martin Cordt Brutt: *A Reading Lawyer*. 19??. Private collection	236
	Giuseppe Arcimboldo: *A jogász.* 1566. Svéd Nemzeti Múzeum, Stockholm		Giuseppe Arcimboldo: *The Lawyer*. 1566. Swedish National Museum, Stockholm	236
188–189	**JOGÁSZNŐK**	188–189	**WOMEN LAWYERS**	
	JOGÁSZNŐK A BRÜSSZELI IGAZSÁGÜGYI PALO-		WOMEN LAWYERS AT THE PALACE OF JUSTICE IN BRUSSELS	

	TÁBAN			
	Carey Young: Állóképek és installációs képek a *Palais de Justice* című videóból. A videófelvételek a brüsszeli Igazságügyi Palotában, az installációs képek a videónak a dallasi Művészeti Múzeumban történő bemutatása során keszültek. © Carey Young – Paula Cooper Gallery, New York, 2017		Carey Young: Stills and installation images from the video *Palais de Justice*. The video footage was taken at the Palais de Justice in Brussels, and the installation images were taken during the video's screening at the Dallas Museum of Art. © Carey Young – Paula Cooper Gallery, New York, 2017	236
190–191	**BÍRÓK**	190–191	**JUDGES**	
	Jean-Paul Laurens: *Chilperich király mint bíró ítélete.* 1881 előtt. Ashmolean Múzeum, Oxford		Jean-Paul Laurens: *The Judgment of King Chilperic as Judge*. Before 1881. Ashmolean Museum, Oxford	236
	Laurent de la Hyre: *Krisztus, a bíró.* Grisaille-tanulmány. 1648. Louvre, Párizs		Laurent de la Hyre: *Christ the Judge.* A grisaille study. 1648. Louvre, Paris	236
	Pieter de Grebber: *Az igazságtalan bíró példázata*. 1628. Szépművészeti Múzeum, Budapest		Pieter de Grebber: *The Parable of the Unjust Judge*. 1628. Museum of Fine Arts, Budapest	236
	Hubert es Jan van Eyck / Jef Van der Veken: *Az igazságos bírók.* Szárnyas oltár egyik panelje. 1430/32. Szent Bavo-székesegyház, Gent		Hubert and Jan van Eyck / Jef Van der Veken: *The Just Judges*. A panel from the winged altar. 1430/32. Saint Bavo's Cathedral, Ghent	236
	Figyelmeztető festmény a városháza egykor bírósági tárgyalasokra használt termének falán. César Giglio: *A levágott kezű bírák.* 1604 körül. Hotel de Ville, Genf		Warning on the wall of the room of the town hall that was once used for court hearings. César Giglio: *The Judges with the Severed Hands (Les judges aux main coupees).* c. 1604. Hotel de Ville, Geneva	236
	Nelson Shanks: *A négy bírónő.* Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának első négy női bírája: Sonia Sotomayor, Elena Kagan, Sandra Day O'Connor és Ruth Bader Ginsburg. 2012. Nemzeti Portré Galéria, Smithsonian Institution, Washington D. C.		Nelson Shanks: *The Four Justices.* The first four female justices of the Supreme Court of the United States: Sonia Sotomayor, Elena Kagan, Sandra Day O'Connor and Ruth Bader Ginsburg. 2012. National Portrait Gallery, Smithsonian Institution, Washington D. C.	236
	Siegfried Joseph Charoux: *A bíró.* 1962. Beecroft Művészeti Galéria, Essex		Siegfried Joseph Charoux: *The Judge.* 1962. Beecroft Art Gallery, Essex	236
	Charles William Oliver: *Heilbron bírónő (1914–2005).* 1980 körül. Victoria Gallery & Museum, Liverpool		Charles William Oliver: *Judge Heilbron (1914–2005).* c. 1980. Victoria Gallery & Museum, Liverpool	236
192–193	**ÜGYVÉDEK ÉS ÜGYVÉDI IRODÁK**	192–193	**ADVOCATS AND LAW FIRMS**	
	Carl Bernhard Schlosser: *Falusi jogász.* 1873. Walker Art Gallery, Liverpool		Carl Bernhard Schlosser: *Country Lawyer*. 1873. Walker Art Gallery, Liverpool	236
	Marinus van Reymerswaele: *Ügyvédi iroda.* 1545. New Orleans Museum of Art (NOMA)		Marinus van Reymerswaele: *Law Firm*. 1545. New Orleans Museum of Art (NOMA)	236
	Pieter Brueghel, ifj.: *Egy falusi jogász irodája.* 1621. Szépművészeti Múzeum, Gent		Pieter Brueghel the Younger: T*he Office of a Country Lawyer.* 1621. Museum of Fine Arts, Ghent	236
194	**ÜGYVÉDEK – AHOGYAN HONORÉ DAUMIER LÁTTA ŐKET**	194	**ADVOCATS – AS HONORÉ DAUMIER SAW THEM**	
	DAUMIER: KÉPEK *AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS NÉPE* SOROZATBÓL ÉS MÁS JOGÁSZÁBRÁZOLÁSOK		DAUMIER: IMAGES FROM THE SERIES OF *THE PEOPLE OF JUSTICE* AND OTHER	

			PORTRAITS OF LAWYERS	
	Meghallgatás után. 1862/65. Magángyűjtemény		*After the Hearing.* 1862/65. Private Collection	236
	A védő. 1862/65. Louvre, Párizs		*The Counsel.* 1862/65. Louvre, Paris	236–237
	Két ügyvéd. 1862/65. E. G. Buhrle Gyűjtemény, Zürich		*Two Advocats.* 1862/65. E. G. Buhrle Collection, Zurich	237
	„Üdvözlöm, kedves kollégám!” 1862. Victoria Múzeum, Melbourne		*“Greetings, my dear colleague!”* 1862. Museum Victoria, Melbourne	237
	„Igaz, hogy elveszítette a pert, de bizonyára élvezte a védőbeszédemet” (1848). Nemzeti Galéria, Washington		*“It is true that you lost the case, but you must have enjoyed my defence”* (1848). National Gallery, Washington	237
195	**EGY XXI. SZÁZADI DAUMIER-UTÁNÉRZET**	195	**REMINISCENCIA OF DAUMIER IN THE 21TH CENTURY**	
	Pascal Coupot zsánerszobra mint „meeting point”. Csoportkép a kiranduló nyugdíjas ügyvédek találkozóján		Pascal Coupot's genre sculpture as a „meeting point”. Group photo at a meeting of retired advocats on their way out	237
	Igazságügyi Palota (Városi Bíróság), Vesoul		Palace of Justice (City Court), Vesoul	237
	„Justitia in personam”. Pascal Coupot: *Ügyvéd, amint egy tárgyalásra siet.* 2006. Vesoul, Haute-Saone, a Városi Bíróság előtti téren		„Justitia in personam”. Pascal Coupot: *Lawyer hurrying to a hearing.* 2006. Vesoul, Haute-Saone, in the square in front of the City Court	237
196–197	**KÖZJEGYZŐK ÉS KÖZJEGYZŐI PECSÉTEK**	196–197	**PUBLIC NOTARIES AND NOTARY SEALS**	
	Kotormán László – Kotormán Norbert: *A magyar közjegyzőség kezdete.* 2018. Közjegyzők Háza, Budapest		László Kotormán – Norbert Kotormán: *The beginning of public notaries in Hungary*. 2018. House of Public Notaries, Budapest	237
	Feszler János győri kir. közjegyző viaszpecsétje – A zalavari káptalan pecsétnyomója – Francia közjegyző pecsétnyomója III. Napóleon korából – Schmidt István ráckevei császári és királyi közjegyző viaszpecsétje – Bran Jenő tekei királyi közjegyző pecsétnyomója – Ónody Gábor adonyi kir. közjegyző kivésett pecsétnyomója		Wax seal of János Feszler, the royal notary of Győr – The seal stamp of the Zalavar chapter *(capitulum)* – The seal stamp of a French notary from the era of Napoleon III – Wax seal of István Schmidt, imperial and royal notary of Ráckeve – Seal stamp of Jenő Bran, the royal notary of Teke – Engraved seal stamp of Gábor Ónody, the royal notary of Adony	237
	Német-római császári közjegyző magánpecsétnyomója a XVII. századból		A private seal stamp of a German-Roman imperial notary from the 17th century	
	Ligeti Miklós: *Anonymus: Bele Regis Notarius. Béla király névtelen jegyzője.* 1903. Városliget, Vajdahunyad vára, Budapest		Miklós Ligeti: A*nonymus: Bele Regis Notarius. The anonymous notary of King Béla*. 1903. Városliget, Vajdahunyad Castle, Budapest	
	Jan Woutersz (Stap): *A közjegyző irodája.* 1629. Rijksmuseum, Amszterdam		Jan Woutersz (Stap): *The notary’s office.* 1629. Rijksmuseum, Amsterdam Visszajelzés küldése	
198–199	**A JOG ÉS AZ ALAPTÖRVÉNY ASZTALA, AZ ESKÜDTEK SZÉKE, A BÍRÓSÁG ÁGYA**	198–199	**THE TABLE OF LAW AND THE CONSTITUTION, THE JURY'S CHAIR, AND THE BED OF JUSTICE *(LIT DE JUSTICE)***	
	A jog asztalánál… mint Kun András korábbi minorita szerzetes (balra) és Péter Gábor, a politikai		At the table of law… as András Kun, a former Minorite monk (left) and Gá-	

	rendészet vezetője (jobbra) egy népbírósági tárgyaláson farkasszemet néz egymással. 1945		bor Péter, head of the political police (right), look at each other with wolfish eyes during a people's court hearing. 1945
	A jog asztalánál… amint Jankó Péter bíró megtekinti az ő elnöklete mellett működött népbírósági tanácsok által háborús bűnösként halálra ítéltek – többek között Szálasi Ferenc – kivégzését. 1946		At the table of law… as Judge Péter Jankó watches the execution of those sentenced to death as war criminals by the people's court councils he presided over – including Ferenc Szálasi. 1946
	Az alkotmány nyomában című interjúkötet bemutatója az A38-as hajón. 2011		Presentation of the interview volume *In the Footsteps of the Constitution* on the A38 ship. 2011
	Hew Locke *Az esküdtek* című alkotásának (2015) két kiemelt darabja a jogra utaló globális motivumokkal: az egyiptomi Maat és kínai xiezhi a történelmi angol mezőn		Two prominent pieces from Hew Locke's work *The Jurors* (2015) with global motifs referring to law: the Egyptian Maat and the Chinese xiezhi in the historical English field
	Hew D. J. Locke: *Az esküdtek.* Térinstalláció a *Magna Carta* 800. évfordulójának emlékre – azon a mezőn, ahol János király és bárói 1215-ben aláírták („lepecsételték") a Nagy szabadságlevelet. 2015. Runnymede, Surrey		Hew D. J. Locke: *The Jurors.* A field installation commemorating the 800th anniversary of *Magna Carta* – on the field where King John and his barons signed ("sealed") the Great Charter in 1215. 2015. Runnymede, Surrey
	Jean Fouquet: *Lit de justice – egy „bírósági ágy" 1458-ban*. Miniatúra.1460 körül. Bayerische Staatsbibliothek, München		Jean Fouquet: *Lit de justice* – a "bed of justice" in 1458. Miniature. c. 1460. Bayerische Staatsbibliothek, Munich
200–201	**A BÍRÓSÁG ÁGYA ÉS A JOGÁSZOK ABLAKA**	200–201	**THE THE BED OF JUSTICE AND THE LAWYERS' WINDOW**
	Nicolas Lancret: *XV. Lajos lit de justice-t tart a párizsi parlement-ban 1723. február 22-én*. 1724. Louvre, Chateau de Versailles, Párizs		Nicolas Lancret: *Louis XV delivering a lit de justice in the Paris Parlement on 22 February 1723.* 1724. Louvre, Chateau de Versailles, Paris
	Ismeretlen alkotó: *Tiltakozók berontanak egy lit de justice-ülésre XIV. Lajos idején*		Unknown artist: *Protesters storm a lit de justice session during the reign of Louis XIV*
	Louis-Michel Dumesnil: *XV. Lajos lit de justice-t tart a párizsi parlement nagytermében.* 1715. Chateau de Versailles		Louis-Michel Dumesnil: *Louis XV delivering a lit de justice in the Great Hall of the Paris Parlement.* 1715. Chateau de Versailles
	XIV. Lajos lit de justice-ának nyoma a châteauduni kastélyban. 2015. Fénykép „Mademoiselle Guise" Twitter-üzenetében		Trace of Louis XIV's lit de justice in the Châteaudun castle. 2015. Photo in the Twitter post of "Mademoiselle Guise"
	Fent John Burlison – Thomas Grylls: *A jogászok ablaka.* Ólomüveg ablak a cardiffi Llandaff-székesegyházban. Balra kiemelve a három felső ablak: *Az igazságosság hírnöke… kardja…* és *mérlege*		Above: John Burlison – Thomas Grylls: *The Lawyers' Window.* Stained glass window in Llandaff Cathedral, Cardiff. The three upper windows highlighted on the left: *The Messenger of Justice, Sword of Justice,* and *Scales of Justice*
202–203	**BÖRTÖN**	202–203	**PRISON**
	Vincent van Gogh: *Börtönudvar.* 1890. Állami Puskin Múzeum, Moszkva		Vincent van Gogh: *Prison Yard*. 1890. Pushkin State Museum, Moscow
	Büntetőketrec Michiganben, készült 1800 körül		Punishment Cage in Michigan, c. 1800
	Al Capone cellája a híres philadelphiai börtönben, az Eastern State Penitentiary-ben. A cella turistalátványosság, és még ma is kivételes bánásmódról		Al Capone's cell in the famous Philadelphia prison, the Eastern State Penitentiary. The cell is a tourist attraction and still bears witness to

	árulkodik.		exceptional treatment.	
204–205	**JOG A MINDENNAPOKBAN & A MINDENNAPOK JOGA**	204–205	**LAW IN EVERYDAY PRACTICE & THE LAW OF AVERAGE WEEKDAYS**	
	Albert Anker: *Polgári esküvő.* 1887. Kunsthaus, Zürich		Albert Anker: *Civil Wedding*. 1887. Kunsthaus, Zurich	237
	Ügyintézés. George Clair Tooker: *Kormányzati hivatal.* 1956. Metropolitan Műveszeti Múzeum, New York		Administration. George Clair Tooker: *Government Office.* 1956. Metropolitan Museum of Art, New York	237
	Jacob Lawrence: Két tábla az ún. Migrácio sorozatból, mely az amerikai feketék északra költózését magyarázza. 1. *Északon a feketék jobb oktatási lehetőségekkel rendelkeztek.* 1940/41. 2. *Az akkori társadalmi viszonyok – a migráció részbeni okai – között megjelent a feketékkel szemben a bíróságokon elkövetett igazságtalanság.* 1940/41. Modern Művészetek Múzeuma (MoMA), New York		Jacob Lawrence: Two plates from the so-called *Migration* series, which explain the migration of American blacks to the north. 1. *In the north, blacks had better educational opportunities*. 1940/41. 2. *Among the social conditions of the time – partial reasons for the migration – was the injustice done to blacks in the courts*. 1940/41. Museum of Modern Art (MoMA), New York	237
	Yehuda Pen: *A válás.* 1907. Magántulajdon		Yehuda Pen: *Divorce.* 1907. Private collection	237
	Thomas Braithwaite végrendelkezik. 1607. Abbot Hall Art Gallery, Kendal		*Thomas Braithwaite makes a will.* 1607. Abbot Hall Art Gallery, Kendal	237
	William Y. Cooper: *Névadás Ghánában*. 1994. Burchfield Penney Art Center, Buffalo		William Y. Cooper: *Naming Ceremony in Ghana*. 1994. Burchfield Penney Art Center, Buffalo	237
	Normatív iránymutatás egy francia tengerparton – Normatív iránymutatás a Bajkal-tó partján		Normative Guidance on a French Coast – Normative Guidance on the Shore of Lake Baikal	237
206–207	**A JOGÁSZOK VÉDŐSZENTJE – SZENT IVÓ**	206–207	**PATRON OF LAWYERS – SAINT IVO**	
	Matthias Bernhard Braun: *Szent Ivó szobra* (1711) az óvárosi hídtoronnyal (XIV. század). Károly híd, Prága		Matthias Bernhard Braun: *Statue of Saint Ivo* (1711) with the Old Town Bridge Tower (14th century). Charles Bridge, Prague	237

FEJEZETEK ÉS KÉPALÁÍRÁSOK AZ EGYES RÉSZEKEN BELÜL
CHAPTERS AND CAPTIONS INSIDE THE MAIN PARTS

HARMADIK RÉSZ — THIRD PART

oldal(ak)	***fejezet** és **képaláírások***	*page(s)*	***chapters** (titles of chapters) and **captions***	*For source and copyright information see the following pages:*
210	**JURISZPRUDENCIÁK**	210	**MANY FACES OF JURISPRUDENCE**	
	Albert Wolf: *Juriszprudencia*. 1864. Az MTA székházának homlokzata, Budapest		Albert Wolf: *Jurisprudence*. 1864. Facade of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest	238
	Daniel Chester French: *Juriszprudencia*. 1911. A szövetségi bíróság épülete előtt, Cleveland		Daniel Chester French: *Jurisprudence*. 1911. In front of the Federal Courthouse, Cleveland	238
	Charles-Alphonse Guméry: *Juriszprudencia*. 1865. Place du Palais de Justice, Chambéry, mint az Antoine Favre szavojai római jogásznak emléket álló szobor mellékalakja		Charles-Alphonse Guméry: *Jurisprudence*. 1865. Place du Palais de Justice, Chambéry, as a side figure of the statue commemorating the Roman jurist Antoine Favre of Savoy	238
	Martin Paul Otto: *A jogtudomány allegóriája*. 1882. Domormű a Humboldt-emlékmű talapzatán, Berlin		Martin Paul Otto: *Allegory of Jurisprudence*. 1882. Relief on the pedestal of the Humboldt Monument, Berlin	238
211	**HAGYOMÁNYOS ESZMÉNYEK VAGY TÁRSADALMI MÉRNÖKÖSKÖDÉS?**	211	**TRADITIONAL IDEALS OR SOCIAL ENGINEERING?**	
	Zinajda Jevgenyevna Szerebriakova: *Nimfa Flora*. 1936/37		Zinaida Yevgenyevna Serebriakova: *Nymph Flora*. 1936/37	238
	Zinajda Jevgenyevna Szerebriakova: *Jog*, más ismert címen: *Nimfa Justitia*. 1936/37. Magángyűjtemény		Zinaida Yevgenyevna Serebriakova: *Law*, also known as *Nymph Justitia*. 1936/37. Private collection	238
	Helen Verhoeven a *Hoge Raad (Legfelsőbb Bíróság)* című festménye mellett, Hollandia Legfelsőbb Bíróságának új épületében. 2016		Helen Verhoeven next to her painting Hoge Raad (Supreme Court), in the new building of the Supreme Court of the Netherlands. 2016	238
212–213	**HOLLAND JOGTUDÓSOK A JOGGYAKORLAT ÉS A JOGTUDOMÁNY SZOLGÁLTATÁBAN**	212–213	**DUTCH LAWYERS IN THE SERVICE OF LEGAL PRACTICE AND LEGAL SCIENCE**	

	Hollandia Legfelsőbb Bíróságának régi épülete a jogtudósok szobraival. 1930		The old building of the Supreme Court of the Netherlands with statues of lawyers. 1930	238
	„Megjöttek a jogtudósok.” A megóvott régi szobrokat az új bírósági épület előtt állítják fel.		“The lawyers have arrived.” The preserved old statues are erected in front of the new court building.	238
	Johan Polet: *Hugo Grotius.* 1938. A holland Legfelsőbb Bíróság épülete előtt		Johan Polet: *Hugo Grotius.* 1938. In front of the Dutch Supreme Court building	238
	Grotiust „a helyére teszik” a holland Legfelsőbb Bíróság új épülete előtt. 2015. Hága		Grotius is being “put in his right place” in front of the new building of the Dutch Supreme Court. 2015. The Hague	238
	Grotius – egy ideig immár újra változatlanul		Grotius – for a while now unchanged again	238
	Várakozó állásponton. Mari Silverster Andriessen: *Johannes Voet (1647–1713),* a római-holland jog képviselője. 1938. A régi épület lebontása és az új felépítése között, egy hágai parkban		Waiting. Mari Silverster Andriessen: *Johannes Voet* (1647–1713), representative of Roman-Dutch law. 1938. Between the demolition of the old building and the construction of the new one, in a park in The Hague	238
	Jogtudósok a holland Legfelsőbb Bíróság új épülete előtt. 2015. Hága. Fotó: Maurits Verbiets. A tudósok: Cornelis van Bijnkershoek, Ulrik Huber, Hugo Grotius, Simon van Leeuwen, Johannes Voet, Joan Melchior Kemper. A szobrok alkotói: Albert Termote, Frits van Hall, Johan Polet, Hildo Krop, Mari Andriessen és Ludwig Oswald Wenckebach.		Legal scholars in front of the new building of the Dutch Supreme Court. 2015. The Hague. Photo: Maurits Verbiets. The scholars: Cornelis van Bijnkershoek, Ulrik Huber, Hugo Grotius, Simon van Leeuwen, Johannes Voet, Joan Melchior Kemper. The creators of the sculptures: Albert Termote, Frits van Hall, Johan Polet, Hildo Krop, Mari Andriessen and Ludwig Oswald Wenckebach.	238
214–215	**ESZMÉNYI REND – ESZMÉNYI JOGTUDOMÁNY**	214–215	**IDEAL JURISPRUDENCE FOR AN IDEAL ORDER**	
	Raffaello: *Justitia,* más ismert címmel: *Az igazságosság allegóriája.* 1508/1510 Raffaello vázlata a polgári jog (világi jog) paneljéhez. 1511/1512 körül. Städel Múzeum, Frankfurt am Main		Raffaello: *Justitia*, also known as: *Allegory of Justice*. 1508/1510 Raffaello’s sketch for the panel of civil law (secular law). Around 1511/1512. Städel Museum, Frankfurt am Main	238
	Egy neoplatonikus kompozíció – az antik és keresztény eszmék szintézise. Raffaello: *Erények / A jogtudomány fala:* „Tribonianus átadja a Pandektákat Justiniánusnak” (a világi jog) és „IX. Gergely kiadja a Dekretáliákat Raymond de Penafortnak” (az egyházi jog). Fölöttük: *Az igazságosság* tondója, valamint két közismert ítélet: „Salamon ítélete” és „Az eredendő bűn”. 1508/1511. Stanza della Segnatura, Vatikáni Múzeum.		A Neoplatonic composition – a synthesis of ancient and Christian ideas. Raffaello: *Virtues / Wall of Jurisprudence*: “Tribonianus Delivers the Pandects to Justinian” (secular law) and “Gregory IX Issues the Decretals to Raymond de Penafort” (ecclesiastical law). Above them: Tondo of *Justice*, as well as two well-known judgments: *“The Judgment of Solomon”* and “*Original Sin”*. 1508/1511. Stanza della Segnatura, Vatican Museums.	238
216	**HAGYOMÁNYOK ÉS „MEGÚJULÁSOK” A JOGTUDOMÁNYBAN**	216	**TRADITIONS AND “RENEWALS” IN JURISPRUDENCE**	
	Jusztiniánusz a San Vitale-templom mozaikján. (Részlet) 548. Ravenna		Justinian on a mosaic of San Vitale church. (Detail) 548. Ravenna	238
	A *Codex Fabrianus* (1606) szerzője		Author of the *Codex Fabrianus* (1606)	238
	A Werbőczy-szobor ledöntése 1945. május 6-án		The overthrow of the Werbőczy statue on May 6, 1945	238
	Donáth Gyula: *Werbőczy István,* a *Tripartitum (Hármaskönyv)* (1514/17) szerzője. 1908. Buda-		Gyula Donáth: *István Werbőczy, author of the Tripartitum (a legal book in three parts: On the Customary Law of Noble Hungary)* (1514/17). 1908.	238

	pest		Budapest	
	Jusztiniánusz modern szobra „oligarcha-barokk” környezetben. 2011. Szkopje		Modern statue of Justinian in an “oligarchic-baroque” environment. 2011. Skopje	238
217	**JOGTUDOMÁNY – KÖNNYŰ ÉLET, „NEHÉZ KENYÉR”**	217	**LEGAL SCIENCE – EASY LIFE & „HARD LIVING”?**	
	Edvard Munch: *Fredrik Stang portréja.* 1928. Munch Múzeum, Osló		Edvard Munch: *Portrait of Fredrik Stang*. 1928. Munch Museum, Oslo	238
	Edvard Munch: *Jogtudomány* (*Rettsvitenskap*, más fordításban: *Jogászkodás*). 1887. Nemzeti Galéria, Osló		Edvard Munch: *Jurisprudence* (*Rettsvitenskap*, in other translations: *Doing legal jobs*). 1887. National Gallery, Oslo	238
218	**A JOGTUDOMÁNY: UTOLSÓ ÍTÉLET?**	218	**COULD JURISPRUDENCE BE THE LAST JUDGMENT, ANYWAY?**	
	Klimt *Jogtudomány*ának egy mesterséges intelligenciát alkalmazó program által újraszínezett változata. 2024		A recoloured version of Klimt's *Jurisprudence* by an artificial intelligence program. 2024	239
	A Bécsi Egyetem aulája, melynek díszítésével mások mellett Gustav Klimtet bízták meg. A fekete-fehér mennyezeti képek 1945-ben elpusztultak.		The hall of the University of Vienna, which Gustav Klimt was commissioned to decorate, among others. The black-and-white ceiling paintings were destroyed by fire in 1945.	239
	A *Jogtudomány* kompozíciójának festett vázlata. 1897/98		Painted sketch of the composition of *Jurisprudence*. 1897/98	239
	Transzfervázlat a *Jogtudomány*hoz. 1903–1907		The so called „transfer sketch” for *Jurisprudence*. 1903–1907	239
	A *Jogtudomány* egykori leírások és szakértői javaslatok alapján rekonstruált színei (feltehetőleg filmforgatásra készült)		The colours of *Jurisprudence* reconstructed based on former descriptions and expert suggestions (presumably made for film making)	239
	Gustav Klimt *Jogtudomány* című festményéről (1903–1907) készült fotó. A kép 1945-ben megsemmisült.		A photo of Gustav Klimt's painting *Jurisprudence* (1903–1907). The painting was destroyed by fire in 1945.	239